NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

דרייטער 10

נייער פאלקסבלאט

№ 251 | Łódź, Poniedziałek, 2 listopada 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מאנטאג פ' חיי שרה י"ז מרחשון תרצ"ז | 14-טער יארגאנג

מוסאליניס ארויספאדערונג צו ענגלאנד

ער לייגט פאר א בעוואפנטען שלום פאר אלע פעלקער

רוים, 1 (ספ. טעל.)

מוסאליני האט אויף דעם קאטעדראל-פלאץ אין מיילאנד געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע, וואו עס האבען אויסגעהערט 250 טויזענד מאן. אין זיין רעדע האט מוסאליני צווישען אנדערן געזאגט, אז די ענטוואפענונגס-פראגע איז אן אילוזיע, ווייל זיך דער ערשטער נישט ענטוואפענען און קאלעקטיווע ענטוואפענונג איז אוממעגליך און אב-סורד.

רעדענדיג וועגען דער פעלקער-ליגע האט מוסאליני פעסטגעשטעלט, אז די ליגע שטעהט אויף א פאלשען שטאנדפונקט, ווען זי פרובירט גלייכצומאכען סוזעריען פון אלע מלוכות אהן ריקזיכט פון זייער געשיכטליכע פאראנטווארטליכקייט, וואס שטעלט אויף בעזונדערע פעלקער. די ליגע שטעהט פאר דער דילעמא אהער זיך בעניייען אדער צוגרונטגעהן. אויב עס האנדעלט זיך וועגען אונז, איז מוסאליני געזאגט — מעג די ליגע אונטערגעהן.

מיר האבען נישט פארגעסען, אז די פעלקער-ליגע האט איינגעארדנט א טיראנישע בעלאגערונג פון איטאליענישען פאלק און האט געוואלט אויסהונ-גערן אונזערע מענער, פרויען און קינדער.

מוסאליני מאכט דאן א פארוואורף פראנקרייך צוליב איהר האלטונג אין דער סאנקציע-פראגע און ער ערקלערט, אז אזוי לאנג ווי פראנקרייך וועט זיך פערהאלטען אין העזערוו לגבי איטאליען, וועט איטאליען ענטפערן מיט דעם זעלבען.

וועגען דייטשלאנד האט מוסאליני ערקלערט, אז „דאס פאלק געווינט אלס מוהר די בריטע סימ-פאטיע ביי דעם איטאליענישען פאלק". די לעצטע בערלינער קאנפערענץ האט דערפיהרט צו א פער-שטענדיגונג אין עטליכע פראגען. איינציגע פון די ראזיגע פראגען זענען ענטשטאנען ערשט אין דער לעצטער צייט. די פערשטענדיגונג, וואס איז פער-שריבען געווארען אין בערלין איז די אקס, ארום וועל-כער עס קענען זיך קאנצענטרירען די צוזאמענארבייט

פון אלע פעלקער, וואס שטרעבען צו שלום.

עס דארף פאר קיינעם נישט זיין קיין איבערראש-שונג, אויב מיר רופען ארויס דעם אנטי-באלשע-וויסטישען פאהן, ווייל דאס איז אונזער אלטע פאהן אונטער וועלכען מיר האבען געקעמפט און געזיגט.

מען דארף, האט מוסאליני ווייטער געזאגט, אז די איטאליענער זאלען אויסארבייטען ביי זיך די פסיכאלאגיע פון א אינזעל פאלק צוליב איהר לאגע אויפ'ן מיטלענדישען ים. איך מיין, אז די ראזיגע ווערטער וועלען אויך הערען די ענגלענדער, וועלכע העריען מיך אפשר איצט דורכ'ן ראדיא. דער ים איז פאר ענגלאנד איינער פון א סך וועגען, וואס פעראייניגט ענגלאנד מיט איהרע קאלאניעס. מעגליך אז דער ראזיגער וועג איז פאר ענגלאנד כאר א שטענ-פאר אונז, דאגעגען איז דער מיטלענדישער ים דאס גאנצע לעבען. איך האב נישט בדעה דעם ראזיגען וועג צו פערשטעלען, און נישט איהם איבערשניידען, אבער מיר פאדערן, אז אונזערע רעכט און אינטערע-

סען זאלען אפגעהיטען ווערען. ווען — אין דאס איך צוזיפעל איבערגעמנס — עמיצער וואלט געוואלט דערשטיקען דאס לעבען פון איטאליענישען פאלק אויפ'ן מיטלענדישען ים, דאן וועט ער געפינען דאס איטאליענישע פאלק מיט געווער ביי די פוס גרייט צום קאמף, אינהייטליך און צוזאמענגעשלאסען.

אונזערע חירעקטיוועו צום 15 יאהר פון דער פאשיסטישער ערא זענען: פאלגענדע: שלום מיט אלע מלוכות, מיט די נאהענטע און ווייטע. א בע-וואפענטער שלום און דעריבער אונזער בעוואפנונגס פראגראם אויפ'ן ים, אויף דער יבשה און אין דער לופט וועט ענטוויקעלט ווערען סיסטעמאטיש. עס וועט פארשטארקט ווערען און ענטוויקעלט אלע קווא-לען פון ווירטשאפט אין פאלק אויפן געביט פון לאנד-ווירטשאפט. אין אינדוסטריע אין די ראהמען פון קארפאראציעס-סיסטעם.

גרויסע בעראטונג וועגען דער שחיטה-גזירה

דעם 12 נאוועמבער וועט א דעלעגאציע בעטען דעם גענעראל-אינספעקטאר שמיגלי-רידז אפצולעגען דאס געזעץ אויף 2 יאהר

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען א גרויסע בעראטונג פון רבנים און פארשטעהער פון דער פויליש-פראג. אויף דער בעראטונג איז ארומגערעדט געווא-די פראגע פון דער שחיטה-גזירה וואס דארף דעם יאנואר פון קומענדיגען יאהר אריין אין קראפט.

צווישען אנדערן איז אויף דער בעראטונג פעסט-געשטעלט געווארען, אז וואס איינפיהרען די שחיטה-גזירה טרעפט אן אויף גרויסע שוועריגקייטען צו-ליב דעם, וואס עס זענען נאך נישט פאראן די נויטיגע שחיטה-אינצער און אויך דער האנדעל איז נישט צוגעפאסט צו די נייע פארשריפטען.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אויסגעארבייט געווארען א אויספיהרליכער מעמאריאל און א ווענ-דונג צו די יודישע פארלאמענטאריער, רבנים און

פערזענליכקייטען און דער פוילישער רעגירונג, אז דעם 12 נאוועמבער ד. ה. א טאג נאכדעם ווי דער גענעראל-אינספעקטאר פון דער ארמעע שמיגלי רידז וועט בעשטימט ווערען אלס מארשאל, זאל א דעלעגא-ציע אוועק צום מארשאל שמיגלי-רידז, אלס צו דער לעצטער אינסטאנץ און איהם בעטען אפצולעגען דאס שחיטה-געזעץ אויף צוויי יאהר.

די קאאפעראטיוון אין פוילען

פאר א קאאפעראטיווער טאט

ווארשא, 1 (יט"א טעל.)

די יודישע קאאפעראטיוון אין קליין-פוילען פיהרען אין די לעצטע צוויי וואכען א פיבערהאפטע טעטיגקייט לטובת דעם מפעל-הבצרון. די לעמ-בערגער עקספאזיטור פון די יודישע קאאפעראטיוון האט ארויסגעגעבען א רייה אויפרופען און ציר-קולארען אין וועלכע עס ווערט אונטערשטראכען די יודישע סאלידאריטעט מיט'ן ישוב און מיט דער קאאפעראטיווער בעוועגונג אין א"י. עס זענען אויך פונאנדערגעשיקט געווארען בריף צו אלע טוער פון קאאפעראטיוון-וועזען אין דער פראווינץ. פון די דערהאלטענע בעריכטען איז צו זעהען, אז די קאאפעראטיוון נעהמען דעם אקטיווסטען אנטייל אין דער אקציע און אין א רייה שטעט פיהרען זיי אליין די גאנצע אקציע.

ווי בעקאנט האט די צענטראלע און דירעק-טאריום פון קאאפעראטיוון - פערבאנד אין ווארשא ארויסגעלאזט אן ענהליכען אויפרוף צו די קאאפע-ראטיוון פון גאנץ. קאנגרעס-פוילען און זאהלין מכח אונטערשטיצען די אקציע פאר'ן מפעל-הבצרון עס ווערט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז אויך דא וועלען די קאאפעראטיוון מיטהעלפען צום מאקסימאלסטען ערפאלג פון מפעל הבצרון.

נעכטיגער טאג אין ווארשא

יונדעקישע נארא-גרופע ארדענט איין א מאניפעסטאציע צום קבר פון אונבעקאנטן זעלנער. — ארויסגעהאקט די שויבן אין „וויאד. ליט.", „אי.ק.צ.", „פראמיק" און אין א רייה יודישע געשעפטע

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

דער היינטיגער „רזיען זאדושני" איז אין ווא-רשא פערהעלטניסמעסיג אדורך רוהיג.

די פ. פ. ס. האבען ווי יעדעס יאהר איינגעאר-דנט א מאניפעסטאציע צום ציטאדעל צו די קברים פון די געפאלענע פריהייטס - קעמפער. אויף א גע-וויסען ארט איז געקומען צו א אינצידענט מיט א גרופע קאמוניסטען, וואס האבען זיך געוואלט אנ-שליסען אין דער פ.פ.ס. שער מאניפעסטאציע, די גרופע איז אבער דורך דער פ. פ. ס.'ישער מיליץ בע-זייטיגט געווארען.

דאגעגען איז נאכמיטאג אין פילהארמאניע זאל פארגעקומען א מיטינג פון א פעראייניגטער ענדעקישער און „נארא" גרופע, וואס טרעט ארויס אונ-טער נאמען פון „קאמיטעט פון ארבייט צווישען דער יוגענד". דער מיטינג איז איינגעארדנט געווא-רען צוזאמען מיט דער פרעסע פון דעם „פראנט-מארש", דהיינו, די צייטונגען „יוטרא", „פאלאנגא" און „רוך מלאדיך". די טעמע פון מיטינג איז גע-ווען „קאמף מיט'ן קאמוניזם". אין מיטינג האט זיך בעטייליגט אן עולם פון 2000 מאן.

נאכ'ן מיטינג איז דער המון ארויס פון זאל און איינגעארדנט א מאניפעסטאציע, וואס איז אוועק צום קבר פון אומבעקאנטען זעלנער, בכדי דארט אוועקצולעגען א קראנץ, פערשטעהט זיך, אז דער טאג אוועק צום קבר פון אונבעקאנטען זעלנער איז געוועהן נאר אזוי צו זאגען „לשם לא ידיהען" זייער מא-ניפעסטאציע. אויפ'ן גאנצען וועג זענען געמאכט געווארען פערשידענע אויסרופען געגען יודען.

נאכ'ן אוועקלעגען דעם קראנץ ביים קבר פון אונבעקאנטען זעלנער האט זיך די מאניפעסטאציע צוטיילט אין דריי גרופען, וואס זענען אוועק אין פער-שידענע ריכטונגען און מען האט אנגעהויבען צו האַ-קען שויבען. קודם כל זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען פון דער „ווידאמאשטשי ליטעראצקי", וואס געפינט זיך נישט ווייט פון קבר פון „אונבע-קאנטען זעלנער" אויפ'ן פילסודסקי-פלאץ. ווייטער זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען אין לאקאל

פון דער ווארשעווער רעדאקציע פון דער „אי.ק.צ." אויף דער קראקאווער פארשטאט עס קראליעווסקא, אין דער רעדאקציע פון קינדער-זשורנאל „פלאמיק" און עטליכע יודישע בוכהאנדלונגען אויף דער שוו. קושיסקא, און דער טערקישער בעקעריי אויף דער ניראוועלט. עס איז אויך אריינגעווארפען געווארען א שטיין אין „לא פורשעט", די שויב איז אבער נישט צוברא כען געווארען, און אמבראסקי'ס שיך-געשעפט אויף מארשאלקאווסקא 138, און א יודיש פרוכט-געשעפט אויף מאזאוויעצקי 14.

אויסער דעם איז א אגענער אוימא ארומגעפאה-רען איבער די גאסען און פון וועלכען עס זענען גע-מאכט געווארען אנטי-יודישע אויסרופען ווי: „שלאגט די יודען" א. אז. וו. אויף איינציגע ערטער האט מען פערמשעפעט יודישע אדורכגעהער. עס איז אלארמירט געווארען די פאליציי, וועלכע האט אנ-מעטום צוטריבען די כוליגאנעס, 10 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען. צווישען די פערהאלטענע גע-פינען זיך עטליכע בעקאנטע טיפען פון דער אונ-טערוועלט.

די יודען אין שניאדאווע און זאמבראוו

לעבען ווייטער אין שרעק

א דעלעגאציע פון יודישען קהלה וועט אינטערווענירען ביים פרעמיער

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

דער הילפס-קאמיטעט ביי דער יודישער קהלה אין ווארשא האט ארויסגעשיקט א דעלעגאט קיין שניאדא-ווע און זאמבראוו, וואו ס'זענען, ווי בעקאנט, פארגע-קומען פערוויערנסווערטע אנטי-יודישע געשעהענישען, בכדי פעסטצושטעלען די לאגע.

היינט איז דער שליח צוריקגעקומען און דעם פרעזידיום פון הילפס-קאמיטעט אפגעגעבען א בע-גריטען בעריכט. ווי עס ווייזט זיך ארויס האבען די

יודען פון שניאדאווע און זאמבראוו זיך נאך נישט בערוהיגט. די ענדעקישע העצע קומט ווייטער פאר.

אויף דער זיצונג פון הילפס-קאמיטעט האט מען זיך בעראטען וואס צו טון פאר דער יודישער בע-פעלקערונג פון די ראזיגע שטעטלעך.

עס איז בעשלאסען געווארען, אז א דעלעגאציע צוזאמען מיט פארשטעהער פון יודישען קאלא, וועט אוועק צום פרעמיער און אינערן-מיניסטער גענעראל סלאוואי-סקלאדקאווסקי און איהם בעטען ארויסצו-

געבען א פאראורדנונג דער פאליציי-מאכט פון די דא-זיגע שטעטלעך צו בעשיצען די יודען און פערהיטען די רוה.

—*X*—

תפילות אין טאג פון 11-טען נאוועמבער

ווארשא, 1 (יט"א טעל.)

דער אויספיהר-קאמיטעט פון דער פעראייני-גונג פון רבנים מיט העכערער בילדונג אין פוילען האט זיך געווענדעט צו אלע רבנים, מיטגלידער פון דער פעראייניגונג, אבצוריכטען אין טאג פון 11-טען נאוועמבער תפילות פאר'ן וואויל פון דער מלוכה און פון אלע איהרע בירגער און צו האלטען דערהביי ענטשפרעכענדע דרשות.

ערב דעם פראצעס פון דוד פראנקפורטער

גוטסלאפ'ס פרוי פאדערט ענטשעדיגונג

ציריך, 1 (יט"א טעל.)

די „נייע צירכער צייטונג" טיילט מיט, אז צום פראצעס פון דוד פראנקפורטער, וואס וועט פארקומען היינטיגען חודש אין כור (קאנטאן גראו-בונדען), וועט די פרוי פון ווילהעלם גוסטלאף אויפ-טרעטען מיט א תביעה וועגען שאדע-ערזאץ.

אָפּשאַפֿן דעם א"י=מאַנדאַט
און א טראַקטאַט מיט גרויס=בריטאַניען
פֿאָדערן די אַראַבישע עקסטרעמיסטען

לאָנדאָן, 1 (יט"א טעל.)

אין אַ דעפּעשע פֿון ירושלים טיילט מיט די „טיימס", אַז די אַראַבער האָבען בדעה פֿאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע פֿאָדערען די אָפּשאַפֿונג פֿון א"י-מאַנדאַט, טענה'דיג, אַז ער ווערט אויסגעפֿיהרט לרעה פֿון דער אַראַבישער בעפֿעלקערונג. אַ פֿיה-רענדע אַראַבישע פּערזענליכקייט — טיילט מיט דער „טיימס"-קאָרעספּאָנדענט — זאָגט זיך אַרויס פֿאַר פֿאַרבייטען דעם א"י-מאַנדאַט אויף אַ טראַקטאַט מיט גרויס-בריטאַניען, וואָס זאָל געשלאָסען ווערען אויפֿ'ן וועג פֿון אַ פֿערשטענדיגונג צווישען אַלע טיילען פֿון דער א"י-בעפֿעלקערונג און דער בריטישער אימפּעריע אין הסכם מיט די נאַטירליכע רעכט פֿון דער בעפֿעלקערונג און די פּרינציפּען פֿון פֿעלקער-בונד-פּאַקט.

די אַראַבער — בעריכטעט ווייטער דער קאָרעס-פּאָנדענט פֿון „טיימס" — זענען ביז איצט געווען אַזוי פֿאַרנומען מיט די פֿערהאַנדלונגען אַרום דער פֿערענדיגונג פֿון שטרייק, דאָס ערשט איצט האָבען זיי זיך גענומען ערנסט צו בעטראַכטען, וועלכע שטעלונג זיי זאָלען אָננעמען לגבי דער קעניגלי-כער קאָמיסיע. דער אויבערשטער אַראַבישער ראַט איז בעשעפֿטיגט ביים אויסאַרבייטען זיינע פּלענער, און די פּרעסע איז פֿול מיט כלערליי פֿאָרשלאָגען; גלייכצייטיג הערשט אָבער צווישען די אַראַבער אַ געוויסער סקעפּטיציזם וועגען דעם ווערט פֿון די אויספֿאָרשונגען פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע. די אַראַבישע פֿירשפּרעכער האַלטען, דאָס דער ווערט פֿון דער אַרבייט פֿון דער קאָמיסיע וועט סוף-כל-סוף זיין אָבהענגיג דערפֿון, צי זי וועט איהר מיסיע אויספֿ-פֿאַסען גענוג ברייט, כדי גרינדליך אויסצופֿאָרשען די עיקר-סיבות פֿון דעם איצטיגען אומרוהיגען מצב, אָדער זי וועט זיך בעגרעניצען צו אָנרעגונגען, ווי אַזוי בעסער אויסצופֿיהרען די איצטיגע בעשט-מוגנען פֿון מאַנדאַט, וועלכען די אַראַבער בעטראַכ-טען אַלס אומגערעכט און אונאויספֿיהרבאַר

די אַראַבער קענען זיך נישט אייניגען וועגען זייער שטעלונג פֿאַר דער קעניגליכער קאָמיסיע
חלוקי-דעות צווישען ראַדיקאַלען און קאָנסערוואַטיסטען

לאָנדאָן, 1 (יט"א טעל.)

דער היינטיגער „סאַנדיי קראָניקל" טיילט מיט אין אַ דעפּעשע פֿון ירושלים, אַז אין אַראַבישען לאַגער הערשט ווייט נישט קיין איינהייטליכקייט וועגען דער האַלטונג און טאַקטיק. וואָס די אַראַבער דאַרפֿען פֿערנעהמען לגבי דער קעניגליכער קאָ-מיסיע. די ראַדיקאַלען פֿאָדערען, אַז די אַראַבער זאָלען בעשטעהן דורכאויס אויף דער פֿאָדערונג פֿולשטענדיג צו אַנולירען דעם א"י-מאַנדאַט און די באַלפֿור-דעקלאַראַציע און פֿערוואַנדלען א"י אין אַן אַראַבישען שטאַאַט. די קאָנסערוואַטיסטען דאַגעגען וואָרענען די ראַדיקאַלע היצקעפּ, נישט צו לאָזען זיך פֿערפֿיהרען פֿון לאָזונגען, וואָס וועלען דורך דער קאָמיסיע בכלל נישט גענומען ווערען אין אַכט און נישט אַרויסצושטעלען אַלגעמיינע פֿאָ-דערונגען פֿון דעם מין, ווי די אָבשאַפֿונג פֿון דער באַלפֿור-דעקלאַראַציע און א"י-מאַנדאַט, נאָר אַרויס-טרעטען מיט קאָנקרעטע איינצעל-פֿאָדערונגען. ביז איצט — דערצעהלט דער קאָרעספּאָנדענט — איז נאָך ביי די אַראַבער נישט בעשלאָסען, אַן וועלכער ריכטונג זיך צו האַלטען

אַ רייז אַראַבישע בעפֿעלקערונג אין אַרץ-ישראל איז נישט געוואונשען פֿאַר ענגלאַנד
אַ ריינע יודישע בעפֿעלקערונג, איז נישט מעגליך — ערקלערט דער „סאַנדיי טיימס"

לאָנדאָן, 1 (יט"א טעל.)

דער „סאַנדיי טיימס" האָט פֿערעפֿענטליכט אַ אַרטיקעל, וואָס רעדט אַרום די אַרץ-ישראל פֿראַגע אין שייכות מיט דעם אינדישען פּראָבלעם. דער אויטאָר פֿון אַרטיקעל ווייזט אָן, אַז נאָכ'ן צוריק-ציהען זיך פֿון עגיפּטען, *** אַרץ-ישראל געוואָ-רען אַ וויכטיגער שטיצפּונקט פֿאַר'ן בריטישען לופֿט וועג קיין אינדיען. אין די אינטערעסען פֿון ענגלאַנד איז דעריבער צו האָבען אין אַרץ-ישראל אַ צופֿרי-דענע בעפֿעלקערונג, וואָס זאָל שיצען דעם דאָזיגען וועג. אַ ריינע אַראַבישע בעפֿעלקערונג אין אַרץ-ישראל ענטשפּרעכט נישט די אינטערעסען פֿון ענג-לאַנד, אַ ריינע יודישע בעפֿעלקערונג איז נישט מעגליך, עס מוז דעריבער אין אַרץ-ישראל געשאַפֿען ווערען פֿון ביידע פֿעלקער אַ פּאַלעסטינישע נאַציע, וואָס זאָל צופֿרידענשטעלען אַלע איהרע איינוואוינער.

דאָס אַרבייטס-פּראָגראַם פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע

ירושלים, 1 (יט"א טעל.)

אין שייכות מיט דעם אָנקומען פֿון דער קעניג-ליכער קאָמיסיע דערוויסט מען זיך, אַז די קאָמיסיע וועט דעם ערשטען אויסהערען דעם הויך קאָמיסאַר וואַוקאָפּ, וועלכער וועט אָבער נישט מאַכען קיין שום עמפּפֿעהלונגען און וועט נאָר געבען אינפֿאָר-מאַציעס. דאַן וועלען דורך די קאָמיסיע אויסגעהערט ווערען ביידע צדדים, קריסטליכע גייסטליכע פֿאָר-שטעהער פֿון די הייליגע מקומות א. או. וו.

לאָנדאָן, 1 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

דער דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט פֿון היינטי-גען „סאַנדיי טיימס" טיילט מיט, אַז אין דער ערשטער אָפֿיציעלער זיצונג פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע אין א"י וועלען זיך בעטייליגען פֿאָרשטעהער פֿון אַלע טיילען פֿון דער בעפֿעלקערונג. עס איז אָבער דער-וויילע נאָך נישט בעוואוסט, ווען די דאָזיגע זיצונג וועט פֿאָרקומען.

אַראַבישע פּאָרט-אַרבייטער אין יפו
דערשטאָכען אַן אַראַבישען דעטעקטיוו
אויך אַ יודישער פּאָליציאַנט פֿערוואונדעט

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

צוליב אַן אינצידענט - אַראַבישען מכסטן האָבען אַראַבישע פּאָרט-אַרבייטער היינט זיך געוואָרפֿען און געשטאָכען אַן אַראַבישען פּאָליציי-דעטעקטיוו. אַ יו-דישער פּאָליציאַנט, וואָס האָט געאיילט צו הילף דעם דעטעקטיוו, איז דורך די פּאָרט-אַרבייטער אויך פֿער-וואונדעט געוואָרען. עטליכע אָנפֿאַלער זענען אַרעס-טירט געוואָרען.

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

דער היינטיגער „דבר" טיילט מיט פֿון אַראַבי-שע קוועלען, אַז די רעגירונג האָט בדעה צו העכערן דעם פּראָכטטאַריף אויף די א"י-באַהנען מיט 300 פּראָצ., כדי אַזוי אַרום צו צווינגען די עקספּאָרטע-רען, אַז זיי זאָלען אויסנוצען מיט'ן פּאָרט אין חיפה זיך בענוצען מיט'ן יפו'ער פּאָרט.

תּל-אביב, 1 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

צום ערשטען מאָל זייט עס איז אויסגעבראָכען גע-וואָרען דער אַראַבישער שטרייק האָבען היינט אַראַ-בישע טעראָריסטען אָפּגעגעבען מעהרערע שאָסען אויף אייניגע פֿון די תּל-אביב'ער פֿאָרשטעט. קיינער האָט נישט געליטען. פּאָליציי האָט איינגעזעצט און אַרעסט 4 אַראַבישע וואַכליוט.

Gabinet Kosmetyczny
I. Namiotowej
ul. Narutowicza 11, front, I piętro.
Wszelkie zabiegi w zakres kosmetyki wchodzące: masaż twarzy, **trwałe przyciemnianie brwi i rzęs, usuwanie brodawek bez śladu,** maquillage itd.
Ceny niskie. Porady bezpłatne,

גערענקט, בילי
שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פֿון
אָריגינעלע בילליצער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פֿון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פֿערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
נעבענסט פּראַנט II שטאָק.

לחביי האהוב
מר מיכל לובלינער
נחומים לפטירת אביו
הה"ר **שמחה עוזר** ז"ל
נשיא שלטון המחלה העברית בפיעטרקוב —
מיכל קעניג.
בזה מובעות.

Wiśniowa Góra
ספּעציעלע ווינטער-וואוינונגען אין וואַלד, קאָמפֿאָרט איינגעאָרדענט, עלעקטריש ליכט, לויפֿענד וואַסער אין די צימערן, בעקוועהמליכקייטען, לאַזשענקעס און טעראַס. יאַקובאָוויטש'ס ווילע.
אינפֿאָרמאַציעס אין לאָדז אין דער פֿירמע
A. JAKUBOWICZ,
Piotrkowska 85, tel. 136-76
פֿון 5 ביז 7 אָוונט.

ווייכטיג פֿאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פֿאַר איבערגע-מאַכט די עלטעסטע
הימען
אויף גאַנץ ניי און ווי אויף נייע הימען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

ד"ר מעד.
שמעון גרינבערג
פּילסודסקיעגאָ 55
טעל. 168-58.
נעמט אָן פֿון 12-1 און פֿון 5—7 אָוו.

Dr. med.
E.WAJNBERGOWA
אויגען-קראַנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראַנקהייטען
האָבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr, med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוואַכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פֿון 8—2 מיטאָג און פֿון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען.
פֿאַר אַ ונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען.

DR. MED. **H.**
Różaner
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פֿון 9—1 פֿאַרמ. און פֿון 5—9.

לעטשניצע
פֿאַר וועגעריש קראַנקע
פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-78
טעטיג פֿון 8 פֿריה ביז 9 אָוונט.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע
און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פֿון בלוט און אורין
די פֿערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת
פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פֿון דעם גינעקאָלאָגי-שען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פֿאַר פֿרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפֿט).
ספּעצ. פֿון היילען אומפֿרוכטבאַרקייט.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פֿון 8—10 און פֿון 4—8 אָוונט

אויערן, נאָז און האַלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פֿון .Dr
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ-רישעס פֿון 9-2 און פֿון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען-גאַבינעט
פֿאַר דורכליכטונגען און אַלערליי פֿאָטאָגראַפֿיעס

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פֿאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פֿון 9-10 פֿריה, 3-5 8-9 אָוו.

STARSZY FELCZER
T. OKNO
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט: נאַרוטאָוויטשאַ 6,
טעל. 137-03.
נעהמט אָן אַ גאַנצען טאָג.

Dr. med.
P. KOTOK
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5–7 wiecz.
Żeromskiego 44, tel. 114-25
POWRÓCIŁ.

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען=קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פֿון 11—1 און פֿון 7—8 אָוונט

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פֿון אַקושעריע און פֿרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פֿון 10—12 און פֿון 5—7 אָוו.
דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
אין פֿון 12 ביז 1 ביי טאָג.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פֿאַר אַקושעריע און פֿרויען קראַנקהייטען
פֿערהיטונג בעשען שוואַנגערשאַפֿט
זגערזשסקאַ 11, טעלעפֿאָן 246-09
נעמט אָן פֿון 8—9 פֿריה און פֿון 4—8 אָוו

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 186-49
נעהמט אָן פֿון 12—2 מיטאָג און פֿון 7 ביז 8.30 אָוונט.
שבתים און חגאות פֿון 10—12 בייטאָג

18 קילאמעטער ווייט פון מאדריד
געפינען זיך די אויפשטענדיגע

פראגא, 1 (ספ. טעל.)
דער האוואס קארעספאנדענט מעלדעט: נאך עטליכע טעג פון אפענסיווע און קאנטער-אפענסיווע געפינט זיך דאס מיליטער פון די אויפשטענדישע 18 קילאמעטער ווייט פון מאדריד און 4 קילאמעטער ווייט פון ארט פארט נעטאפע. דער פראנט הינטער ילעסקאס ציהט זיך דורך מאראלעיא הומאנעס ביז פארלא, פון דארט אויף מערב אין דער ריכטונג פון נעסינא. דער קרייזונג פון שאטעטע ארגאנגזע מאדריד מיט דעם באהן-וועג געפינט זיך איינדי האנד פון די אויפשטענדיגע, וואס בעמיהען זיך צו צושטערען די בריקען אויפ'ן טייך מאנא אויפן וועג פון מאדריד קיין וואלענסיא. יעסקוריאל איז ארומגערינגעלט. דער גורל פון דער הויפט-שטאט ווערט ענטשיידען ווערען אויפ'ן דרום און דרום-מערב אפשניט, וואו דאס רעגירונגס-מיליטער האט אנגעזאמעלט ארטילעריע-רעזערווען, טאנקען און פאנצער-אויטאס. די רעגירונג ערקלערען, אז מיט דער פעריטידיגונג פון מאדריד פיהרט אן גענעראל פארא. וואס געפינט זיך הינטער דער אנפיהרונג פון א סאוויעטישען גענעראל.

פערזענדערטער כאראקטער פון די קאמפען ארום מאדריד

מאדריד, 1 (ספ. טעל.)
דער קאמף, וואס גייט פאר ביי מאדריד, האט געענדערט דעם כאראקטער. אויף די פראנטען טרעפט מען כסדר ווייטע איינגעשפאנט און מויל-אייזלען און פערד. די סיבה איז דער מאנגעל אין בענזין, וועלכע איז בעשטימט אויס־שליסליך פאר דעם געברויך פון דער ארמעע.

קוויעפא דע ליאנא האט גאר-נישט וואס צו מעלדען

סעוויליא, 1 (ספ. טעל.)
גענעראל קוויעפא דע ליאנא האט דורכ'ן ראדיא ערקלערט, אז ער האט קיין שום וויכטיגעס צו מעלדען. עס בלייבט איהם גאר איבער צו דעמענטירען די קאמוניקאטען פון קריגס-מיניסטער פון מאדריד.

ווייטער האט ער ערקלערט, פאלגענדעס: אויפ'ן פראנט ביי טאלעדא איז דער אנגריף וואס איז געפיהרט געוואָרען דורך דעם סאוויעטישען גענעראל, גישט געלונגען. די טאנקען, וואס זענען איבערגעלאזט געווארען דורך דער פיכאטע זענען אריינגעפאלען צו אונז אין די הענד.

בעראטונג פון 3 שעפען
פון די גענעראל-שטאבען פון דער באלקאן-קאאליציע

בוקארעשט, 1 (ספ. טעל.)
דעם 15 נאוועמבער הויבט זיך אן אין בוקארעשט א בעראטונג פון די שעפען פון די גענעראל-שטאבען פון באלקאנישען בלאק.

קרייצער-שיף פון אויפשטענדיגע
פערהאלטען א סאוויעטישע שיף

מאסקווע, 1 (ספ. טעל.)
מאס מעלדעט פון אדעס: די סאוויעטישע שיף „דניעסטר" וואס איז געשוואומען מיט לאדונג פון האמבורג קיין באטום איז פערהאלטען געווארען און עס איז אויף איהם אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע, דער קאפיטאן פון דער שיף האט געמוזט אונטערליגען דער געוואלט פון דער שפאנישער קרייצער-שיף „אלמיראנטע דערווערא".

שפאנישער רעגירונגס-עראפלאן
זיך אראפגעלאזט אין פראנקרייך

פאריז, 1 (ספ. טעל.)
פון טולוז מעלדעט מען: נעכטען באמיטאג איז א עראפלאן געצוואונגען געווען זיך אראפ-צולאזען אין דעם דארף ווילדיע, דער אפיציר, וואס האט געפיהרט דעם עראפלאן האט זיך אפ-געזאגט צו געבען די פראנצויזישע זשאנדארען ערקלערונגען.

די רעגירונג פון פאלקס-פראנט
ווערט איבערקומען אלע שוועריגקייטען — ערקלערט פרעמיער בלום

פאריז, 1 (ספ. טעל.)
פרעמיער בלום האט היינט געהאלטען א רעדע אויף א באנקעט פון דער סאציאליסטישער פרעסע. ער האט צווישען אנדערען געזאגט: מען האט אונז נביאות געזאגט, אז מיר וועלען נישט דער-ציהען ביז'ן 15-טען יולי, שפעטער האט מען בע-שטימט דעם טערמין ביז'ן 15-טען אויגוסט, דאן האט מען ערקלערט, אז מיר וועלען נישט אדורכ-האלטען די וואלוטע רעפארם, און ענדליך, אז מיר וועלען נישט דערציהען ביז צום איבערגעבען דעם געזעץ בודזשעט פראיעקט פון מיניסטער אריאל.

איך בין איבערצייגט, אז מיר וועלען איבערקו-מען אלע שוועריגקייטען, און אז די קאמוניסטישע פארטיי וועט נישט צוריקציהען די אונטערשטיצונג וואס זי גיט אונז. דער פראגראם פון דער רעגירונג קען נישט זיין אידענטיש מיט דעם פראגראם פון אונזער פארטיי. דאס איז דער פראגראם פון פאלקס-פראנט. מיר אבער זענען געווען, זענען און וועלען בלייבען סאציאליסטען.

מאזלי'ס פאשיסטען ווילען ארויסשטעלען זייערע קאנדידאטען
אין הונדערט פארלאמענט-וואהל-קרייזען

לאנדאן, 1 (יט"א טעל.)
מאזלי'ס צייטונג „דהי עק שאן" מעלדעט, אז קומענדע וואך וועט פערעפענטליכט ווערען א ליסטע פון הונדערט וואהל-קרייזען, אין וועלכע די „שווארצע העמדלעך" וועלען ארויסשטעלען זייערע קאנדידאטען צו די נעכסטע פארלאמענטס-וואהלען אין ענגלאנד.
אין די לעצטע פארלאמענטס - וואהלען האט נישט ארויסגעשטעלט אין ערגעץ זיין קאנדידאטור, נישט מאזלי און נישט ווער-עס-איז פון זיינע מענשען.

עראפלאן-קאטאסטראפע אין דייטשלאנד
10 מאן זענען דערהרגעט געווארען

בערלין, 1 (ספ. טעל.)
דער עראפלאן, וואס בעדינט די פאסאזשיר לי-ניע פראנקפורט-אם-מיין — בערלין איז היינט אראפ געפאלען אין טירינגען. דער עראפלאן איז צו-שמעטערט געווארען, די מאנשאפט פון 3 פערזאן און 7 רייזענדע זענען דער'הרגעט געווארען, דריי רייזענדע זענען פערוואונדעט געווארען.

אלגעמיינער שטרייק
אין די אמעריקאנער פארטען

ניו-יארק, 1 (ספ. טעל.)
דער פערבאנד פון די פארט-ארבייטער פון האנ-דעלס-פלאט האט בעשלאסען צו פראקלאמירען א סימפאטיע-שטרייק מיט די שטרייקענדע אין די פאר-טען אויפן שטילען אקעאן. דאס דראהט מיט דעם פאראליז מיט דער גאנצער ים-קאמוניקאציע אין די פעראייניגטע שטאטען.

מארש פון הונגעריגע אויף לאנדאן

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)
די אנטיילנעהמער פון מארש פון די הונ-געריגע פון דזשארא זענען היינט אויפגענומען געווארען דורך א דעמאנסטראציע אין הייד-פארק. די ארגאניזאטארין פון מארש, די דעפוטאטין עלען ווילקינסאן האט ערקלערט, אז דער ציל פון דער דעמאנסטראציע איז צו בעקענען די געזעלשאפט מיט דער נויט פון די ארבייטסלאזע.

ענגלישער קריגס-מיניסטער וועגען שלום און מלחמה

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)
דער קריגס-מיניסטער דוף קופער האט אויף א פערזאמלונג פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי ערקלערט, אז גארנישט איז נישט מסוגל צו פער-זיכערען דעם שלום, ווי דאס געפיהל, אז די בריטישע אימפעריע איז שטארק און גרייט צו פערטיידיגונג, און גארנישט קען אזוי פערגרעסערן דאס געפיהל פון אונזיכערקייט, ווי דער געדאנק אז ענגלאנד איז שוואך.

טאג-טעגליך

א פערגעסענע לעקציע

צווישען איטאליען און דייטשלאנד איז נאך דעם וויזיט פון איטאליענישען אויסערן מיניסטער, גראף טשיאנא, אין בערלין געקומען צו א ענגערע פערשטענדיגונג און אפשר גאר צו א פעסטען בונד, די אונטערהאנדלונגען, וועלכע מען האט אין אנ-הויב צוגעגעבען נישט קיין גרויסע בעדייטונג האבען זיך אבער פערענדיגט אויף אזא אופן, וואס דערלאזט שוין מעהר נישט צו א גלייכגילטיגע בע-ציהונג צו דער אפענער און גאנץ מעגליך אויך געהיימער פערשטענדיגונג פון די צוויי דיקטאטורען. אין א ריהע פראגען איז צווישען בערלין און רוים געקומען צו א הסכם, וועגען די דאזיגע פראגען איז ארויסגעגעבען געווארען א אפיציעלער קאמוניקאט, עס אינטריגירט און אינטערעסירט אבער נאך מעהר די פערשטענדיגונג, וואס איז געקומען וועגען ענינים, וועלכע דער קאמוניקאט פערשווייגט אינגאנצען.

עס אונטערליגט שוין איצט נישט קיין ספק, אז היטלער וועלכער האט זיך די גאנצע צייט נישט שטארק געאיילט זיך צו פערבינדען מיט איטאליען — צוליב דער האפנונג זיך צו קענען פערבינדען מיט ענגלאנד — האט איצט זיך צוריקגעצויגען פון זיין רעזערווירטע שטעלונג. מען זיזט אן אויף דעם, אז דייטשלאנד, וואס געהערט נישט צו דער פעלקער ליגע האט דאך פריהער געהאט די מעגליכ-קייט צו אנערקענען די אנעקסיע פון אביסיניען און דערמיט נושא - חן זיין ביי מוסאליני. ער האט אבער זיך דערפון צוריקגעהאלטען און ערשט איצט, אין צוזאמענהאנג מיט טשיאנאס וויזיט אין בערלין זיך ענטשלאסען אויף דעם דאזיגען שריט. מען איז זיך משער אז פאר דעם דאזיגען שריט האט ער גע-מוזט בעקומען א פערגיטיגונג. אין וואס די דאזיגע פערגיטיגונג בעשטעהט איז נישט בעוואוסט, יעדענ-פאלס איז א פאקט, אז אין דער פראגע פון ראטען-פערבאנד דערנעהנטערט זיך דער שטאנדפונקט פון איטאליען אלס מעהר צום שטאנדפונקט פון היטלער דייטשלאנד.

אבער אין היטלער דייטשלאנד האט מען זעהט אויס פערגעסען די לעקציע פון 1914, דאן האט די דייטש-איטאליענישע פריינדשאפט נישט אויסגע-האלטען די פייער-פרובע און איטאליען איז עפענטליך אריבער אויף דער זייט פון דייטשלאנדס שונאים.

די געשיכטע קען זיך איבערחזרן.

ש.

נאך דער נאמינאציע פון ישראל רוקח
אלס בירגערמייסטער פון תל-אביב

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
די היינטיגע העברעאישע פרעסע קריטיקירט זעהר שארף די נאמינאציע פון ישראל רוקח אלס בירגערמייסטער פון תל-אביב. טראצדעם, וואס דורך לעגאלע וואהלען פון דער זעלבסטפערוואלטונג איז אויף דעם אמט דעסיגנירט געווארען משה שלוש. דער „דבר" שרייבט, אז די דעציזיע פון דער רעגי-רונג איז אן אנגריף אויף די רעכט פון דער זעלבסט-פערוואלטונג פון דער יודישער שטאט.
די „פאלעסטיין-פאסט" האלט, אז די עיריה זאל אננעמען די נאמינאציע פדי אין דער איצטיגער לאגע צו פערמיידען סיטואציעס, וואס זענען וואלוול ארויסצו-רופען פארטיי-ליידענשאפטען און פירוד-הלבבות.
אין א פרעסע-אינטערוויו האט דער בירגער-מייסטער רוקח ערקלערט, דאס ער האפט, אז ער וועט האבען די מעגליכקייט מיטצוארבייטען הארמאניש מיט אלע פראקציעס פון דער עיריה, בפרט'ן דערעם מיט דער ארבייטער-פראקציע און דעם וויצע-בירגער-מייסטער הוב האז, וועלכער רעפרעזענטירט דאָס אר-בייטער-פלינגעל.

אראבער אין א"י ענטוישט
צוליב דער רעוואלוציע אין איראק

לאנדאן, 1 (יט"א טעלעגראפיש)
דער ירושלימער קארעספאנדענט פון אבסערווער טיילט היינט מיט, אז די א"י-אראבער זענען ענ-טוישט צוליב דער רעוואלוציע אין איראק. זיי האבען ערווארט, אז דער געוו. פרעמיער האשים-פאשא און דער אויסערן-מיניסטער נורי-פאשא וועלען קומען קיין א"י פערטיידיגען די זאך פון א"י-אראבער אין צוזאמענהאנג מיט די ארבייטען פון דער קעניגלי-כער קאמיסיע. איצט אבער וועט איראק זיין פערנומען א לאנגע צייט אויסשליסליך מיט איהרע אינער-ליכע ענינים און עס איז נישט צו גלויבען, אז אי-ראק זאל קאנען אינטערעסירען מיט פראגען, וואס זענען נישט דער אראבישער בעפעלקערונג פון א"י.

קאטאסטראפאלע פינאנץ-לאגע פון דער ירושלים'ער שטאט-פערוואלטונג

ירושלים (יט"א) ענדליך איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ירושלים'ער שטאט - פערוואלטונג נאכ-דעם ווי די אראבישע ראטמענער האבען 6 חדשים נאכאנאנד איגנארירט די שטאטישע ענינים אויף הפקר.
די פינאנציעלע לאגע פון דער שטאט איז כמעט ווי קאטאסטראפאל, בעת די שטאט - פערוואלטונג האט פאראיאהרען געהאט הכנסה פון גרונד-שטייער 16,900 פונט איז זי היינטיגעס יאהר געפאלען אויף 6,800 פונט. דער בירגערמייסטער ערקלערט עס דער מיט, וואס מען האט די הייזער און בארעטעם איבער-געשאצט און הערשט דורכגעפיהרען א סך ענדערונגען אין די ביכער. ער הדפט אבער, אז ביז סוף-יאהר וועט זיך איינגעבען איינצומאהנען די גאנצע סומע, וואס איז ארייננעשטעלט געווארען אין בודזשעט. שטארק געפאלען איז די הכנסה פון ליי-צענצען אויפן בוי פון הייזער. אין דעם ערשטען האלב יאהר פון 1935 האט די הכנסה בעטראפען 3,675 פונט, היינטיגעס יאהר נישט מעהר ווי 1,861 פונט. שטארק געפאלען איז אויך די הכנסה פון טראנספארט - ליצענצען: פון 4,009 פונט אויף 1,181 פונט.

אונזער ווארט

וואו זענען די אינספיראטארן

דאס בילדונגס מיניסטעריום האט פערעפענט-ליכט א צווייטע ערקלערונג אין וועלכע עס פער-ענטפערט זיך פארוואס עס איז ארייגעפיהרט גע-ווארען פאליציי אין דער העכערער האנדעלס שולע: באלד נאך דער עפענטליכער ערקלערונג פון בילדונגס מיניסטער איז ווידער געקומען צו העס-ליכע סצענעס אויף דער דאזיגער שול, און דאן נעהמט דאס בילדונגס מיניסטעריום צו הילף דעם ארטיקעל 11 פאראגראף 2 פון געזעץ וועגען די הויך-שולען.

די נייע ערקלערונג פון בילדונגס מיניסטעריום קינדיגט אן, אז דער אויבען דערמאהנטער ארטיקעל וועט זייט ד אנג ו נדע ווערען „ווייל די ארדנונג, לעגאליטעט און עהרליכקייט פון האנדלונג מוזען פערזיכערט ווערען".

עס מוז דאך אבער בעטאנט ווערען, אז די גע-שעהענישען אויף די פוילישע הויך שולען זענען נישט עפעס א אפגעריסענע ערשיינונג, וואס האבען מיט דעם איבריגען לעבען פון לאנד קיין שום שייכות נישט. להיפוך, די אוואנטורעס פון די ענדעקישע סטודענטען אויף די אוניווערזיטעטען זע-נען נאר א פועל יוצא פון דער גאנצער ענדעקישער דעסטרוקטיווער ארבייט אין לאנד און אזוי לאנג ווי עס וועט נישט געמאכט ווערען קיין סוף צו דער דאזיגער ארבייט. איז קנאפ וואס צו האפען, אז עס וועט קומען א בערוהיגונג אויף די הויכשולען. עס וועט דא ווייניג וואס העלפען דער ארטיקעל 11 און פאראגראף 2.

די אונרוהען אויף די אוניווערזיטעטען זענען א רעזולטאט פון א סיסטעמאטישער און פלאנמעסי-גער העצע וואס ווערט געפיהרט מחוץ די מויערען פון די הויך-שולען און וויל מען די דאזיגע אונרוהען אויסמיידען, דאן מוז דאס ביז אויסגעראט ווערען ביים שורש. עס מוזען קודם-כל אונשעדליך געמאכט ווערען די אינספיראטארן, די וואס פערסמען די נשמה פון דער יוגענד מיט זייער גיפטיגער העצע.

און ווער עס זענען די דאזיגע טונקעלע פער-זאנען, איז לחלוטין נישט שווער אויסצוגעפינען, ווי בעהאלטען זיך גארנישט מיט זייער ארבייט, זיי טוען זי פראנק און פריי. דערצו איז נאר נויטיג אויפצומישען די ענדעקישע טעגליכע פרעסע און עס ווערט קלאר ווער עס זענען די אמתע שולדיגע אין די אונרוהען אויף די אוניווערזיטעטען.

ס.

די דראהענדע וועלט־מלחמה

פון ד"ר יעקב וויגאדסקי

דער פאליטישער הימעל אין אייראפע איז זייט עטליכע יאהר שטענדיג פארוואלקענט, פון צייט צו צייט ווערען די וואלקענס געדיכטער, שווארצער, פון דערווייטענס לאזען זיך הערען דונערן; בליצען רייסען דורך די שווארצע וואלקענס, באלייכטענדיג די וועלט מיט א שטארקען ליכט, וואס בלענדעט און שרעקט... קומט א שטורם? וועט ער פארפלייצען, פארניכטען?.. מענשען זענען אנטוישראקען, נער־וועז; דער מארגען ווערט וואס ווייטער, אלס נישט זיכערער... די לאגע אין דער וועלט לאזט זיך גאנץ גוט בעשטימען מיט די לאפידארישע ווערטער, מיט וועלכע א קלוגער יוד האט זייט לאנג בעצייכענט די לאגע פון די דייטשע יודען: „זי איז ערגער, ווי נעכטען, אבער בעסער, ווי מארגען..."

קומט א וועלט־מלחמה? ווער, מיט וועמען, גע־גען וועמען? דאס וועט דאך זיין „א מלחמה פון אלע געגען אלעמען"! מענשען פעראנטווארטליכע פערשטייען, אז א וועלט־מלחמה, וואס וואלט איצט אויסבראכען, וואלט חרוב געמאכט די וועלט, וואלט פטר'ן די מאטעריעלע גיטער, די מאראלישע און קולטורעלע ווערטען און לסוף די ציוויליזאציע, וואס מענשען האבען אויפגעבויט אין משך פון לאנגע דורות און א סך יאהרהונדערטען — מיט אזוי פיל שווייס און בלוט! אזא וועלט־מלחמה וואלט אין איטליכען פרט אפגעווארפען די מענשהייט אויף הונדערטער יאהרען צוריק!

היינט ווער קען זיך אריינלאזען אין אזא מלחמה, אין וועלכע אלע מוזען פארלירען, אי די, וואס וועלען איינעהמען לענדער, אי די, וואס וועלען איינגענומען ווערען?

קוקען מיר זיך צו צו די רעגירונגען, וואס שטרע־בען צו א מלחמה, מערקען מיר גלייך, אז דאס זע־נען כמעט אויסשליסליך פאשיסטישע לענדער, וואו דער ווילען פון די „פיהרער" איז מכריע און וואו די פיהרער קענען טאן, וואס זייער הארץ גלוסט.

די דאזיגע „פיהרער" האלטען אין איין פער־מאסקירען אין אלערליי שיינינקע העמדלעך זייער ווילדעסטען אימפעריאליזם, וואס שטרעבט צו „פער־כאפען די וועלט" און די אונטעריאכען און אויס־זויגען. איינער וויל פיהרען א מלחמה מחמת דעם, וואס זיין שכן איז צו שטארק: טאר מען איהם נישט לאזען ווערען שטארקער חס־וחלילה!... דער אנ־דערער מוז מלחמה פיהרען מחמת דעם, וואס זיין לאנד איז כלומרשט צו קליין פאר איהר בעפעלקע־רונג; עס ענטשטעהט כלומרשט די עקספאנסיע כלפי חוץ, וואס נאר א מלחמה ברענגט צום אויסדרוק.

אנדערע ווידער, ווילען מלחמה פיהרען נישט חס־וחלילה מחמת עגאאיסטישע צילען — ווי קען מען גאר טראכטען ווענען דעם? — נאר כדי צו פערשפרייטען הויכע קולטור צווישען פעלקער פון נידעריגער קולטור: א ריין אלטרואיסטישע מלחמה ר"ל, ווי למשל, די מיטעלאלטערליכע צלם־צוגען...

ווייטער אנדערע „פיהרער" אדער מלחמה־פיה־רער מוזען אנפאלען אויף זייערע שונאים מחמת די שעדליכע אידעאלאגיעס, וואס הערשען דארטען: אמאל איז דאס געווען דער סאציאליזם, היינט איז דאס דער קאמוניזם, וועלכע בעדראהען כלומרשט דער אייראפעאישער ציוויליזאציע! „מען מוז איינ־נעהמען די דאזיגע לענדער, כדי צו „בעפרייען די ארימע פעלקער נעבעך „וואס שמאכטען דארטען..." א.א.וו. א.א.וו. אזוי קריכט דער פאשיזם פון הויט, כדי צו בעפוצען און פערשענערען זיין גזלנות'ן און רצחנות'ן אימפעריאליסטישען פרצוף מיט כלומרש־טע אלטרואיסטישע זארגען פאר דער טובת־הכלל!...

פון אלע פאשיזמען איז דער דייטשער פאשיזם דער גרעסטער. דער גראדליניגסטער, וועלכער לויפט מיט דעם גרעסטען אימפעט אויף דעם גלייכען וועג, מורא־האבענדיג אפצונויגען זיך אן א זייט אפילו אויף א האר... ער וועט אזוי לויפען, ביז גאר וועט זיך נישט צושלאגען דעם קאפ אן איינע פון די שווערע ווענט, וועלכע שטייען אויף זיין וועג... די דאזיגע גראדליניגקייט, וואס איז אגב פאר דער דייטשער מענטאליטעט כאראקטעריסטיש, האט דעם היטלעריזם דערטראגען דורך דער יודישער שאלה, וועלכע ער וויל לעזען מיט פערניכטען, פטר'ן אלע יודען! דאס איז געוויס א קלארע און גראדע ליניע; ס'איז אבער קלאר פאר יעדער מענשען, וועלכער איז נישט פערבלענדעט פון גדלות־משוגעת פון איין זייט און פון א סאדיסטישער שנאה פון דער אנדערער זייט, אז מיט דעם דאזיגען מיטעל צו פטר'ן יודען וועט זיך נישט איינגעבען וויפיל מען זאל דעם מיטעל נישט פוצען און פערשענערען מיט „וויסענשאפטליכע" פאלסיפיקאטען פון ראסיסטי־שער אדער אנדערער נאטור....

דער צווייטער גראדליניגער מיטעל איז די פער־ניכטונג פון דעם סאציאליזם בכלל און דעם קאמו־ניזם בפרט, דורכן פערניכטען די סאציאליסטען און קאמוניסטען!... א מיטעל איז דאס, אבער א נארי־שער, ווייל מען מוז דאך פערשטיין, אז קעמפען גע־גען הויכע געזעלשאפטליכע אדער פאליטישע אידע־אלען מיטן שווערד איז זינלאז...

ווייטער הייבט אן אין דייטשלאנד וואס ווייטער אלץ מעהר צו באנקראטירען דער גראדליניגער מי־טעל צו בעקעמפען די גרויסע מפלה, וועלכע ס'ליידען די דייטשע ווירטשאפט און פינאנצען, מחמת די גראדליניגע רדיפות אויף יודען, וואס האבען אר־ויסגערופען דעם בויקאט אויף דייטשע סחורות אין דער ציוויליזירטער וועלט בכלל און ביי יודען בפרט. דער דאזיגער מיטעל איז בעשטאנען אין דער אויטארקיע - ווירטשאפט פון איין זייט, און דעם נישט דערעסען פון דער אנדערער זייט און אין דער רי־זיגער בעוואפנונג פון דער דריטער זייט... די דע־וואלוואציע פון פראנק, פון דער ליירע, פון דעם גול־דען און פון דער קראנע האט אונמעגליך געמאכט די לעצטע יסודות פון דעם דייטשען עקספארט. נישטא קיין אויסגאנג — ווייל מען זיך האלטען מיט דעם אנפאלען אויף רוסלאנד, וואו מען האפט דאס מאל נישט בעגנדאבען צו ווערען... א העראאישער גראד־ליניגסטער מיטעל, וועלכער „מוז" צוזאמען מיט יאפאן און נאך עמיצען פיהרען צום גליק!... דער אל־טער דייטשער „דראנג נאך אסטען", וועלכער האט זיך שטענדיג פערשלייערט מיט דער מאסקע פון טובת־הכלל....

דער היטלעריזם איז אזוי ארום געווארען דער הויפט־קנעפ פון אלע אינטריגעס און פון אלע בער־וואפענונגען, וואס זענען געווענדעט געגען רוס־לאנד! די עיקר ארבייט בעשטייט אין דעם שטרע־בען צו איזאלירען רוסלאנד: „נאר קיינער זאל איהר נישט קומען חס־וחלילה צו הילף!..."

ס'זענען דא, פערשטייט זיך, נאך שותפים, וואס ווילען אפלעקען א ביינדעלע פון דער מלחמה מיט רוסלאנד, למשל יאפאן, וועלכע שמעקט דאך, ווי בעוואוסט, נאך צו ראטעווען דעם ווייטען מזרח פון דער קאמוניסטישער סכנה"... איך מוז אבער זאגען, אז, ווי ווילד דער יאפאנישער אימפעריאליזם זאל נישט זיין, איז ער דאך א סך ווייניגער אפשטויסענד, ווי דער דייטשער אימפעריאליזם: לאמיר האפען, אז ער וועט זיך, מחמת זיין גראדליניגקייט און אפענער, ציניישער ווילדקייט, סוף־כל־סוף ברעכען דעם קארק. דאן ערשט וועט די סכנה פון א וועלט־מלחמה אויף א לאנגע צייט אפגערוקט ווערען אן א זייט....

דער נאציאנאל־סאציאליזם איז פונקט אזא בעלידיגונג פאר דעם אמת'ן סאציאליזם, ווי דער נאציאנאל־דעמאקראטיזם — פאר דער אמת'ער דעמאקראטיע; ביידע שטעלען מיט זיך פאר טראגע פאלסיפיקאטען פון צוויי זעהר גרויסע און דערהויבענע אידעאות, וועלכע מוזען פריהער אדער שפעטער פערווירקליכט ווערען אין לעבען!...

דער שרעק פאר דער וועלט־מלחמה איז ביי אלע פעלקער אזוי גרויס, דאס זעהענדיג שוין קלאר מיט וואס אזא מלחמה שמעקט, וואלטען זיי קיינמאל אויף אזא פערצווייפעלטען שריט נישט געגאנגען, ווען נישט די היפנאזע פון די „דומשעס", וועלכע שלעפען זיי מיט געוואלד אריין אין דעם אומגליק פון א וועלט־מלחמה, כדי צו מאכען זייערע פעל־קער „גרויס און רייך"... די געפעהרליכסטע זענען אין דעם פרט די גראדליניגע, וועלכע ווילען זיך גאר ווים נישט אפשטעלען פאר'ן פער'סמ'ען גאנצע שטעט און אפילו לענדער... אויב ס'איז דא א זאך, וואס קען די דאזיגע פערברעכער אפהאלטען כאטש א קורצע צייט פון א מלחמה, איז דאס די מורא פאר די פון אלע זייטען בסוד געהאלטענע נייע מיליטע־רישע ערפינדונגען, וועלכע קענען דורכקרייצען אלע „גלענצענדע" פלענער פון די גראדליניגע סטראטעג־ען... ווען נישט אט דער פחד, וואלטען די „פיה־רער" שוין לאנג אנגעצינדען און פונאנדערגעבלא־זען די וועלט־שרפה!

ווי שטארק די דאזיגע „פיהרער" זאלען נישט זיין מוז דער שלום אין דער וועלט ארגאניזירט ווער־דען אויפן יסוד פון קאלעקטיווער זיכערקייט: אלע פעלקער, וואס ווילען קיין מלחמה נישט, מוזען אהן שום חילוק זיך פעראייניגען געגען דעם אומגליק און טויט־טראגענדען פאשיזם!

יודען, וואס וועלען זיין אין פאל פון א וועלט־מלחמה — די ערשטע און אומגליקליכסטע קרבנות, מוזען מיט אלע כוחות העלפען צו ארגאניזירען דעם וועלט־שלום!

א טאג פאר דער וואהל פון א פרעזידענט אין אמעריקא

דעם דריטען נאוועמבער, דעם ערשטען דינסטאג נאך דעם ערשטען מאנטאג אין עלפטען חודש, וועהלט אמעריקא דעם מאן, וואס זאל אין משך פון 4 יאהר אנפיהרען מיט'ן גורל פון לאנד. זעלטען אין דער וואהל געשיכטע פון די פאראייניגטע שטאטען, איז דער קאמף ארום דעם פרעזידענטען־אמט געווען א קאמף ארום דעם מענש, ווי דאס איז דער פאל דאס איצטיגע מאל, פאר אדער געגען רוזוועלט'ן, פאר אדער געגען דעם „ניו־דיל" — נאר אונטער דער לאזונג ווערט געקעמפט. דער אויסגאנג פון די וואהלען — דערין זענען אלע מסכים — וועט זיין אפהענגיג פון דעם גראד פון דער פא־פולאריטעט, וואס דער איצטיגער פרעזידענט האט נאך, אדער האט זיך בעת דער וואהל־קאמפאניע אויפסניי דעראבערט.

איבער 55 מיליאן וועהלער זענען אריינגעטרא־גען געווארען אין די וועהלער ליסטען. דאס איז א רעקארד. מען דארף אננעהמען, אז מינדעסטענס 40 מיליאן וועלען שטימען. דאס וועהלען איז נישט איינפאך, דער אמעריקאנישער וועהלער האט נעמליך נישט נאר צו וועהלען דעם פרעזידענט און וויצע־פרעזידענט פון די פאראייניגטע שטאטען, נאר אויך א גאנצע רייהע פון הויכע און העכסטע מלוכה־בעאמטע, גובערנאטארען, ריכטער א. אז. וו. צוזאמען 18 מאן, דער וואהל אקט איז אויך שטארק אויטאמאטיזירט געווארען. דער אמעריקאנישער וועה־לער, וואס קומט אריין אין דער וואהל קאמער, האט פאר זיך א קאמפליצירט ברעט מיט 18 פערשידענע שאלטער הענטלעך. נעבען דעם ברעט איז פערהאן א טאבליצע מיט די נעמען פון די קאנדידאטען. יעדער שאלט איין דעם נאמען פון זיין קאנדידאט דריקט ער אויף דעם הענטעל און זיין שטים איז פערמיט אויטאמאטיש אפגעגעבען און שוין אויך רעגי־סטרירט. טעותים זענען דא אויסגעשלאסען.

רוזוועלט האט אלס זיין אייגענער פראפאגאנדע רעדנער, כמעט איבערמענשליכעס בעוויזען. 8000 מייל איז ער געפאהרען מיט דער באהן און מינדע־סטענס 5,000,000 מענשען זענען איהם געקומען הערען. זיין געגנער לאנדאן האט נאך געמאכט גרע־סערע וואהל־רייזעס אבער ער האט נישט געקענט אנ־ציהען מעהר ווי אנדערהאלבען מיליאן פאליטיש פעראינטערעסירטע צוהערער.

אז פראנקלין דעלאנא רוזוועלט איז אליין זייער בעסטער און געשיקטסטער וואהל מאנאזשער, בע־ווייזען א סך איינצעלהייטען. עס איז כאראקטעריס־טיש פאלגענדער פאל: רוזוועלט האט אונטערגענו־מען אין דער בעגלייטונג פון גובערנאטאר לעהמאן פון שטאט ניו־יארק א וואהל־רייזע, אויף א סטאציע איז דער צוג פערהאלטען געווארען דורך א כאר פון מיטגלידער פון אמעריקאנישען לעגיאן אין אוניפאר־מען, וואס האט געזונגען פערשידענע לידער, דע־רונטער דאס ליבלינגס ליד פון פרעזידענט. רוזוועלט האט באלד פערשטאנען די סיטואציע. ער איז ארויס פון צוג און זיך געשטעלט אין איין רייהע מיט די זינגער, האט זיך אנגעטון דעם הוט פון דעם אמעריקאנער לעגיאן און מיט'ן גאנצען כוח מיטגעזונגען. פערשטעהט זיך, אז די דאזיגע סצענע איז אהן א שיעור מאל פאטאגראפירט געווארען און צומארגענס האט זי זיך בעוויזען אויף דער ערשטער זייט פון אלע אמעריקאנישע צייטונגען.

כאראקטעריסטיש פאר דעם רוזוועלט פון 1936 איז אבער עפעס אנדערש: קיינמאל האבען זיך די פרויען פון דער פאמיליע פון די פרעזידענט קאנ־דידאטען בעטייליגט אין דער וואהל - קאמפא־ניע ווי איצט: רוזוועלטס פרוי און זיינע אל־טיטשקע מוטער. די פרוי פון רעפובליקאנישען קאנדידאט לאנדאן, איז געווען מעהר צוריקגעהאל־טען. די פאליטישע אקטיוויטעט פון דער פרוי רוז־וועלט רופט ארויס שוין פון לאנג דעם נאציאנאלען אינטערעס, און מען קען עס זאגען אויך אפען, פון א סך מעהר אדער ווייניגער גלייכגילטיג זייט־ען. מען מאכט זיך פריהעליך איבער'ן פאקט, אז די פרעזידענטין פאהרט כסדר ארום איבער'ן לאנד, האלט איבעראל רעדעס און לעקציעס און פערדינט דערביי אויך שיין געלד. עס איז פערהאן א זעהר פריהעליכער אנעקדאט, וואס בעלייכט די טעטיגקייט פון פרוי רוזוועלט. א פאטער דערצעהלט דעם זוהן די איבערלעבענישען פון ראבינזאן קרוזא: „און ראבינזאהן האט דערזעהען אויפ'ן זאמד פון דער איינזאמער אינזעל שפורען פון צוויי פוס־טריט... וואס מיינסט די פון וועמען זענען געווען די פוס־טריט מיין זוהנעלע?" — דאס יונגעל פערטראכט זיך אביסעל און ענדליך זאגט ער מיט דער גרעסטער איבערצייגונג: „דאס זענען געווען די פוסטריט פון פרוי רוזוועלט, פאטער!"

ווי זעהען אויס די שאנסען פון די קאנדידאטען?

דאס לאזט זיך שוין איצט נישט זאגען מיט אזא זיכערקייט ווי מיט איניגע יאהרען צוריק, דאן האט קיין מענש אין לאנד נישט געצווייפעלט, אז רוזוועלט וועט ווידער געוועהלט ווערען מיט א געוואלדיגער מעהרהייט. דערווייל האבען זיך אבער די מעגליכ־קייטען שטארק קאמפליצירט. די וועטען וואס ווערען געמאכט אויף דער וואל־סטריט וועגען אויסגאנג פון די וואהלען זענען נאך אלס זעהר הויך לטובת רוזוועלטען, זיי זענען אבער נישט קיין זיכערער בעווייז פון דער פאלקס־שטימונג. אויך נישט די פראבע אפשטימונג, וואס ווערט געמאכט לויט דעם אמעריקאנישען מנהג דורך פערשידענע צדדים, די העכסטע פרעסע האט אדורכגעפיהרט אזא אפשטי־מונג, וועלכע איז אויסגעפאלען גינסטיג פאר רוז־וועלטען: די שאנסען ווערען געמאכט מיט 12 גע־געגען 5 פאר רוזוועלט.

געגען לאנדאן איז דאס, וואס אין פערגלייך מיט רוזוועלט'ן איז ער א מיטעלמעסיגע און פארבלאסע פערזענליכקייט. אהן גרויסען רעדנערישען טא־לאנט און אהן אייגענע אריגינעלע אידעען, זיינע וואהל מאנאזשערען האבען אבער דאס אויף א גע־שיקטען אופן מאסקירט און דעם אונבעדייטענדען קאנדידאט פון די רעפובליקאנער פארגעשטעלט אלס מוסטער פון א ערליכען, דורכשניטליכען אמעריקא־נער, דעם פאלק ווערט ער פארגעשטעלט אלס א מענש, וואס האט נישט, יואס א אמת קיין גרויס־ארטיגע רעדנערישע טאלאנטען און שטורמישע פלענער, דערפאר וועט ער אבער צוריקשטעלען די „אדמיניסטראציע" אויף די אלטע שינעס פון דער קאנסטיטוציע, רוזוועלט, דאגעגען, מוז זיך רעכענען דערמיט, אז ער איז שטארק נישט בעליבט אין די מזרח שטאטען און ביי די פאטענטאטען פון דער גע־שעפטס וועלט. עס איז אויך נישט קלאר ווי עס וועט זיך פערהאלטען ביי דער וואהל, פון 3־טען נא־וועמבער גאנץ ברייטע שיכטען, עס איז אויך שווער פאראויסצוזעהען ווי עס וועלען רעאגירען די פאר־מער. די רוזוועלטישע אדמיניסטראציע האט אפילו זעהר פיל אויפגעטאן פאר דער נויט ליידענדע לאנד־ווירטשאפטליכע בעפעלקערונג אבער די ענטשיידונ־גען פון העכסטען געריכט האבען צונישט געמאכט אלע זיינע פלענער.

דאן די פרויען אלס וואהל־בערעכטיגטע, אויך ביי זיי איז נישט קלאר ווי זיי וועלען שטימען. דער דריטער נישט בעקאנטער פאקטאר איז דאס פער־האלטען זיך פון די נעגער, בעזונדערס אין די צפון שטאטען.

ווי עס זעהען אויס די שאנסען פון די איבריגע קאנדידאטען? איז אויך שווער פאראויסצוזעהען. אזוי למשל די שאנסען פון דריטען קאנדידאט וויליאם לעמקע דער פיהרער פון דער אזוי גערופענער „יוניאן פארטיי". זיכער איז נאר, אז לעמקע האט הינטער זיך דעם זעהר איינפלוסרייכען „ראדיא גלח" פאטער קוגלין, ווי אויך די אנהענגער פון ערמארדע־טען סענאטאר און דיקטאטאר פון לואיזיאנא היי לאנג, און ענדליך די גרופע פון ד"ר טאונסענד, דער וואס האט אלס הויפט פונקט פון זיין פראגראם אריינגעשטעלט דעם פונקט, דאס יעדער אמעריקאנער נאך 60 יאהר מוז בעקומען א חודש פענסיע פון 200 דאלאר.

עס בלייבט נאך די ארבייטער פארטיי, וואס וועט איהרע שטימען אפגעבען העכסט וואהרשיינליך פאר רוזוועלטען.

צוזאמענגענומען דארף מען פעסטשטעלען, אז הגם עס איז נישט פערהאן קיין הונדערט פראצענ־טיגער פראגנאז פאר דעם אויסגאנג פון די וואה־לען דעם 3־טען נאוועמבער, הערשט דאך בכלל דער אלגעמיינער איינדרוק, אז זיגען וועט רוזוועלט, ווייל עס האנדעלט זיך נישט וועגען א קאמף פון פארטייען נאר א קאמף פון א שטארקערער פערזענליכקייט געגען א שוואכער. יעדענפאלס גלויבט מען, אז רוזוועלטס מעהרהייט וועט שוין נישט זיין אזוי גרויס, ווי זי איז געווען ביי זיין ערשטער וואהל מיט 4 יאהר צוריק.

גערינג'ס אטאקע געגען ענגלאנד

גערינג האט געהאלטען א רעדע, וואס האט ארויסגערופען דורך איהר שארפען טאן געגען ענג־לאנד א גרויס אויפזעהען, די פראנצויזישע צייטונג „עוור" שרייבט וועגען דאזיגען אנטי־בריטישען א־רויסטריט מצד גערינגען פאלגענדעס:

„די רעדע האט דעם צוועק צוגרייטען די דייט־שען אויף די אלס שארפערע איינשרענקונגען מיט־לען, וואס יועלען אין קומענדיגען ווינטער נויטיג זיין איינצופיהרען, לויט א אלטער דייטשער טראדיציע האט גערינג דער בעפעלקערונג פון דריטען רייך מסביר געווען, אז אויב זי ליידט איצט פון ווירט־שאפטליכע בעשרענקונגען, איז שולדיג דערין אין דער ערשטער רייהע ענגלאנד און ערשט אין דער צווייטער רייהע די אנדערע פערבינדעטע מלוכות. „עס אונטערליגט נישט קיין צווייפעל" — האט גע־רינג געשריגען — אז דייטשלאנד איז דאס אמ־מייסטען בעפעלקערטע לאנד אויף דער ערד, ווייל עס האט 136 איינוואוינער אויף א קוואדראט קילא־מעטער בעת אין ענגלאנד מאכט אויס נאר 130 איינוואוינער אויף א קוואדראט קילאמעטער, און א חוץ דעם האט נאך ענגלאנד צו זיין דיספאזיציע א קאלאניאל־רייך, וואס פערנעהמט א דריטעל פון דעם גאנצען ערד־קויל, אויב דייטשלאנד האט נישט קיין קאלאניעס איז שולדיג דערין ענגלאנד, ווייל זי וויל נישט צוריקגעבען די קאלאניעס. אז דייטשלאנד האט נישט קיין קאלאניעס האט זי אויך נישט קיין רויה שטאפען, און ווייל עס האט נישט קיין רויה־שטאפען, האט עס נישט קיין פוטער, נישט קיין אייער, און אין דעם איז ווידער שולדיג ענגלאנד, בכדי זיך צו פערשאפען רויה־שטאפען מוז דייטש־לאנד האבען דעוויזען אין גאלד. דען שולדיג אין דעם, וואס דאס דייטשע גאלד געפינט זיך נישטא אין לאנד זענען די מלוכות פון דער קאאליציע, דער מוסר השכל פון דער דאזיגער רעדע איז אלזא: אויב די דייטשען מוזען זיך איצטער „פעסטע" צוזא־מענציהען דעם פאסעק, איז עס צוליב ענגלאנד און איהרע פערבינדעטע. אבער דאך וועלען זיי זיגען. זיי וועלען דערצו ברענגען די נויטיגע קרבנות זיי וועלען דעם דייטשען באדען ארויסנישטערן בכדי דארט צו געפינען מינעראל אוצרות, זיי וועלען מאכען קינסטליכע גומע, קינסטליכען נאפט, זאל נאר אויסלאנד נישט מיינען, אז מיר וועלען קאפיטולירען.

ווען מען קען די דייטשע פאליטיק, וועלכע איז שטענדיג געצילט זיך צו שטיצען אויף ענגלאנד, דאן מוז מען זיך שטארק וואונדערען איבער דער דא־זיגער רעדע, די סיבות צוליב וועלכע זי איז גע־האלטען געווארען זענען געוויס פאלגענדע. אין אנהויב האט עס געמאכט דעם איינדרוק, אז זייט 48 שעה הערשט אויף דער ווילהעלמשטראסע א נייע כוואליע פון פעסימיזם, וואס געווינט אלס מעהר די אויבערהאנד, אין שייכות מיט דער קאנפערענץ וועגען רהיין־לאנד. מען וויל אז די קאנפערענץ זאל פארקומען, אבער נאר אונטער די בעדינגונגען, וואס דייטשלאנד וויל, עס זעהט אויך אויס, אז די בע־טראכטונגען, וואס די דייטשען האבען געמאכט נאך דער קאנפערענץ צווישען היטלער'ן און טשיאנא, האבען זיי בולט בעוויזען, אז עס איז א אונמעגליכ־קייט צו ברענגען צו א הסכם אין דער פראגע פון דעם נישט־אינטערווענץ פאקט ביים רהיין, צווישען דעם דייטשען שטאנדפונקט און דעם ענגליש־פראנ־צויזישען שטאנדפונקט, אין ליכט פון דער דאזיגער פערספעקטיווע זענען די אנפיהרענדע, דייטשע קרייזען איצט מעהר פערביטערט געגען ענגלאנד ווי געגען פראנקרייך, ווייל לויט זייער מיינונג איז דע־רין שולדיג מעהר לאנדאן ווי פאריז: אין דעם נייעם עווענטועלען לאקארנא אפמאך האט ענגלאנד פאר זיך פערלאנגט א גאראנטיע שוין דורך פראנקרייך, בעת דעם אלטען לאקארנא אפמאך האט זיך געהאנ־דעלט וועגען א דייטש־פראנצויזישען נישט אנ־גריפס פאקט ביים רהיין, וואס איז גאראנטירט גע־ווארען דורך ענגלאנד און איטאליען. א חוץ דעם

(ווייטער זעה 10. זייט)

דייטשע שפיאנקע דערצעהלט

ווי אזוי אנ'אנדער נאצי-שפיאן האט אויף איהר געמסר'ט און מ'האט זי ארעסטירט

איהר פראצעס און די שטראף

...א אסוואלד, דאס שווייצארישע מיידעל, ...ן געווארען א שפיאנקע פאר דער דייטשער ... אויסצוגעפינען סודות וועגען פראנצויזי... ...יגס-פלאנען גיט איבער איינצעלהייטען ווי ...ן האט אויסגעפינען ווער זי איז, און ווי ...ם זי דערנאך געשטעלט פאר א מיליטערישען ... צוזאמען מיט די צוויי פלאטען-אפיצירען, ...חן" גראף דעפארסעוויל און איהר פער-...רעגע גינאר"ד.

...ן די שפיאנקע איז געזעסען מיט די צוויי ...ן און זיי האבען זיך אונטערהאלטען אין ...פ'ס צימער, נאכדעם ווי זי האט געהאט ...פירט די געהיימע דאקומענטען, וועלכע ער ...ראפט פיהרען קיין פאריז, איז געקומען ...ן און געבראכט א בריוו פון דעם גראפ'ס ...ר אין טולאן, דרום-פראנקרייך, אז זיין ...ע" איז א שפיאנקע. ווען ער האט איהר ... דעם בריף, האט זי געמאכט א מינע, ווי ...לט געזעהן א וויץ אדער א שפיצעל, און ... איהם איבערצייגט, מיט זיסע ריידעלעך, ... דער שרייבער פונ'ם בריף איז ערנסט, ...ז ער זי מיט אנ'אנדער פרוי, וואס פער-...ך מיט שפיאנאזש-ארבייט. דער גראף האט ...מאכען די נויטיגע הכנות פאר זייער פער-

...ן זיי זענען געקומען פון ברעסט קיין פאריז, ...ר גראף דערקלערט לידיא'ן, אז ער האט ... א בקשה צו בעזוכען דעם הויפט פון דער ...ירא ביים אויסלענדישען מיניסטעריום, ... ווייל דער דאזיגער הויכער בעאמטער איז ...ר פריינד פון דער דעפארסעוויל-פאמיליע. ... שפיאנקע האט אבער פערדעכטיגט — און ...ם — אז דאס איז נישט קיין פריינדשאפט-...יש, נאר, אז מען וויל ביים גראף אויסגעפי-...נצעלהייטען וועגען זיין פריוואט לעבען און ...קר וועגען זיין כלה, און די משפחה-פריינד ... פון דעם הויכען בעאמטען איז בלויז א ... ביי איהם ארויסצוקריגען די אינפארמאציע, ... רעגירונג האט געוואלט האבען וועגען זיין ...ער.

...ן דער גראף איז אוועק צו דער געהיים-...ן אויסערן-מיניסטעריום, האט לידיא גע-...ראכטען, צי זי זאל וואס שנעלער אפציהען, ...ט אליין נישט פאריוואס זי האט אזוי נישט ... און געווארט, אז דער חתן זאל איהר ...ירען גלייך נאכ'ן אינטערוויו, ווי ער ...געזאגט. איהר האט זיך אויסגעדוכט, אז ... איז טאקע „פערשיט" געווארען, קען זי ...ן שטימע דורכ'ן טעלעפאן שוין דערקענען, ... איז אויפריכטיג אדער נישט, און צי יעפעס ...ווהליכעס האט פאסירט.

...ר הויכער בעאמטער האט אין זיין שמועס ...פאר איהם נישט געגעבען דעם מינדעסטען ...ם, אז ער פארשט ביי איהם אינפארמאציעס ...זיין „כלה". דער אמת וועגען יענעם שמועס ...יסגעקומען שפעטער, ווען מען האט זיך דער-... אז דער פריינד. וואס האט דעם גראף ...ן דעם בריף קיין ברעסט, האט אנ'עהנ-...בריף געשיקט צו דער געהיים-פאליציי אין ...ידיא אסוואלד איז „פערשיט" געווארען דורך ...סען נאצי-שפיאן, וואס האט געדינט פיער ...דענע רעגירונגען מיט'אמאל און איטליכע פון ...דרונגען פערקויפט די סודות פון די אנדערע דריי — און אלע מלוכות האבען איהם גוט בע-צאהלט דערפאר.

נאכ'ן בעזוך אין אויסלאנדס-מיניסטעריום, האט דער גראף טעלעפאנירט לידיא'ן, אז ער האט שטארק הנאה געהאט פון זיין בעזוך ביי דעם אלטען משפחה פריינד, און פון זיין שטימע האט זי דערקענט, אז גארנישט האט פאסירט זי זאל חושד זיין פאר׳ לעכטס.

נאך עטליכע טעג זיין אין פאריז, זענען בייד-דע, דער גראף און זיין כלה צוריקגעפאהרען קיין ברעסט, וואו ער האט קורץ נאכדעם בעקומען א לאנגען אורלויב. דער גראף האט בעשלאסען אויס-צונוצען די געלעגענהייט צו פערברענגען אומגע-שטערט די גאנצע צייט מיט זיין געליבטער.

יא, געווען איז זי טאקע א דייטשע שפיאנקע, אבער איהר פרויען-הארץ האט געקלאפט מיט ווא-רימקייט פאר'ן גראף. און ביי איהר האט זיך איינגעגנב'עט א געדאנק, צי זאל זי נישט טאקע חתונה האבען מיט איהם און ווערען א גרעפין.

זיי האבען איינגעפאקט זייערע זאכען, און זענען אוועק צו דער באהן-סטאציע, וואו זיי האבען געוואלט נעמען א צוג צו די ריוויערא. אבער א קורצע ווילע איידער דער צוג האט געזאלט אפגעהן, האבען זיך בעוויזען עטליכע מענער, און זייער פיהרער האט דערקלערט:

— מיר זענען פון דער געהיים-פאליציי! איהר זענט ביידע אונטער ארעסט.

עס האבען נישט געהאלפען דעם גראפ'ס רוגזה-דיגע פראטעסטען, און אין א פערמאכטען וואגען האט מען ביידע אוועקגעפיהרט אין דער פאליציי. דארט האט מען לידיא'ן און איהר חתן צושיידט, און זוי האט איהם נישט געזעהען ביז איהר פראצעס, אויף וועלכען דע-פארסעוויל און זיין חבר גינאר"ד זענען אויך געווען צווישען די אנגעקלאגטע.

פון דער פאליציי האט מען זי אוועקגעפיהרט אין דער ציווילער טורמע, וואו מ'האט זי איינגע-זעצט אין אנ'איינצעל-צעל. חדשים לאנג איז זי דארט געזעסען און געווארט אויפ'ן פראצעס, וואס מיט'ן גראף איז געשעהן, האט זי נישט געוואוסט, און זי האט זיך פערווילט אין איהר איינזאמקייט דורך שרייבען דערצעהלונגען און לידער.

לידיא אסוואלד'ס פראצעס איז בעשטימט גע-ווארען אויפ'ן 10-טען סעפטעמבער 1935, פאר א מיליטערישען געריכט. פון דעם לעצטען איז זי געווען בעזונדערס צופרידען, ווייל זי האט גע-וואוסט פון דער דערפאהרונג פון אנדערע, אז די ריכטער אין א מיליטערישען געריכט זענען פיל גאלאנטער צו א דאמע, ווי די ריכטער פון א ציווילען געריכט.

לידיא און איהרע צוויי פריינד זענען אויפ'ן פראצעס בעשולדיגט געווארען אין שפיאנאזש. די צוויי פלאטען-אפיצירען זענען געווען גענוג בע-לאנגט, אז אין זייער ווילען זיך ריינצוואשען פון יעדען חשד, זאלען זיי צו דערזעלבער צייט נישט פערשארפען די קלאגע געגען דער שפיאנקע.

דאס מיליטערישע געריכט האט לידיא אסט-וואלד'ן געפונען שולדיג אין שפיאנירען געגען פראנקרייך, און מען האט זי פערארטיילט צו זיין חדשים טורמע. די זיבען חדשים, וועלכע זי איז געזעסען ביז'ן פראצעס, זענען איהר אראפגערע-כענט געווארען פון דער שטראף, אזוי, אז זי האט געדארפט זיצען נאך צוויי חדשים. דע-פארסעוויל און גינאר"ד זענען אינגאנצען ריינגעוואשען געווארען.

דאס געריכט האט בעשטימט זי זאל פערענדיגען איהר טערמין אין דער ברעסטער פלאטען-טורמע, וואו עס זענען אויך געזעסען 80 מאטראזען, וועל-כע האבען געמאכט אנ'אויפשטאנד אויף א שיף.

אין דער פלאטען-טורמע האט מען די שפיאנקע זעהר גוט בעהאנדעלט. די וועכטער און דער טור-מע-קאמענדאנט האבען געזעהן, עז זאל איהר גאר-נישט פעהלען און זי זאל האבען די סאמע מעג-ליכסטע בעקוועמליכקייטען. דאס שווייצארישע מיי-דעל, וואס האט געדינט דעם היטלעריסטישען שפיא-נאזש קען זיך גארנישט אפוואונדערן פון דער וואלאנטקייט פון די מענשען, וועלכע האבען זי געהיט.

ענדליך איז געקומען דער טאג פון איהר בעפרייאונג. כדי אויסצומיידען סענסאציעס, האט מען זי ארויסגעפיהרט פון דער טורמע-געביידע פיר א זייגער פארטאג און אין דער בעגלייטונג פון עטליכע סאלדאטען, האט מען זי ארויפגעזעצט אויף א באהן, וואס האט זי געפיהרט צו דער שווייצאישער גרעניץ — צו איהר היימלאנד.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

דער רעדנער האט אויסגערופען:

— און אויב איך האב געזאגט דא איין ליגען, זאל מיך א דונער דערשלאגען.

אזוי ווי ער האט אויסגערעדט די ווערטער, האט גע-געבען א קראך-איין די שוואכע, אויף גיך צונויפגעשטעל-טע פלאטפארמע, און דער רעדנער איז פערשוואונדען גע-ווארען צווישען די רואינען. די אנוועזענדע זענען גע-זעסען ווי פערשטיינערט. נאך א פאר מינוטען איז דער רעדנער ענדליך ארויסגעקראכען פון צווישען די איינ-געפאלענע ברעטלעך.

— גאט! — האט אויסגערופען איינער פון די אנ-וועזענדע — ס'האט איהם נישט געטראפען...

* * *

יונגע פרוי (נאך דער חופה): איצט מעג איך דיר אויסזאגען דעם אמת. איך בין א סך עלטער ווי איך האב דיר געזאגט.

יונגער פאלעבעסעל: אויב דו זאגסט מיר שוין אויס דיין סוד, וועל איך דיר מיין סוד אויך אויסזאגען. איך פערדין א סך ווייניגער ווי איך האב דיר געזאגט פאר דער חופה.

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

אראבישע דעמאנסטראציע אין חיפה

ירושלים. ארויסגעהענדיג פון מעטשעט, האבען עטליכע צעהנדליג א"אבע" אין יפו פארמירט א דעמאנסטראציע, כדי מקבל-פנים צו זיין דעם פיהרער פון חיפה'ער שטרייק-קאמיטעט, וועלכער איז געהאט ארויסגעלאזען געווארען פון קאנצענט-ראציע-לאגער אין סאראפאנד. הגם די דעמאנ-סטראנטען זענען פערבייגעגאנגען דעם חיפה'ער פאליציי-אמט, זענען זיי פונדעסטוועגען נישט גע-שטערט געווארען כאטש זיי איז געווען אומלעגאל.

דער אראבישער באיקאט

ירושלים. אין אראבישען לאגער ווערט גע-פיהרט א פיבערהאפטע ארבייט ביים ארגאניזירען דעם אנטי-יודישען באיקאט. אין יפו האבען די איי-גענטימער פון די אראבישע אייזען-ווארשטאטען בעשלאסען צו גרינדען א קאאפעראטיווע אייזען-געזעלשאפט מק"ט, א גרונד-קאפיטאל פון 20 טויזענד פונט, כדי אויסצושטייען דעם יודישען אייזען-הורט-האנדעל. בעזונדערס שטארק איז די באיקאט-אקציע אין חיפה, וועלכע ווערט געפיהרט הויפט-זעכליך ארום די יודישע האנדעלס-קווארטאלען. אין מעטשעטען הייסט מען די א"אבער אפגעבען א שבועה, אז זיי וועלען גארנישט קויפען ביי יודען. פאר די יודישע קינאס שטעהען פיקעטען, וואס פערטרייבען די אראבער, וועלכע ווילען זיי בעזוכען.

„אל איסלאמיא" טיילט מיט, דאס אראבישע סוחרים האבען אנגעהויבען ארויסהענגען אויף זיי-ערע געשעפטען שילדלעך, מיט דער אויפשריפט „אראביש געשעפט", כדי מ'זאל, חלילה, קיין טעות נישט האבען...

חברונער אראבער ווילען נישט צאה-לען קיין שטייערן

ירושלים. דער אראבישער „פעלעסטין" טיילט מיט, דאס ווילענדיג די טעג אין חברון, האט דער ירושלימ'ער קרייז-קאמיסאר מאיאר קעמפ בעל זיך דערוואוסט פון די שטייער-מאהנער, אז די חברונער אראבער זאגען זיך אפ צו צאהלען שטייערן פאר דער צייט, וואס עס האט געדויערט דער שטרייק. דעסגלייכען זאגען זיך אפ די חברונער אראבער צו בעצאהלען די קאלעקטיוו-שטראף פון טויזענד פונט, וואס איז אויף דער שטאט ארויפגע-לעגט געווארען דורך דער מיליטער-מאכט סה"כ עטליכע טעג פאר'ן סוף פון אראבישען שטרייק.

ווי זענען בעהאנדעלט געווארען די אינטערנירטע אין סאראפאנד.

ירושלים. דער „דבר" דערצעהלט, אז די א"אבישע לעהרער, וואס זענען געווען אינטערנירט אין קאנצענטראציע-לאגער אין סאראפאנד פאר'ן העצען געגען דער רעגירונג אין דער צייט פון די אונרוהען, פלעגען דארט יעדען חודש בעקומען צו-געשיקט פון רעגירונגס-דעפארטאמענט פאר ער-ציהונג זייער... חודש'דיגע פענסיע.

יודישער שטעלפערטרעטער פון גע-נעראל סעקרעטאר פון א"י-רעגירונג דעמיסיאנירט.

ירושלים. אראבישע צייטונגען טיילען מיט, אז מאקס נוראק, דער יודישער שטעלפערטרעטער פון גענעראל-סעקרעטאר פון דער א"י-רעגירונג, וועלכער געפינט זיך איצט אויף אורלויב אין לאנ-דאן, קומט מעהר נישט צוריק אויף זיין אמט קיין א"י.

חניפה'ניקעס

(פעליעטאן) פון ב. ריקליז

...ס איז איינגאנגען ערשט א קורצע צייט זינט ...אי סערגעיעוויטש איז געקומען אין אונזער ... אבער נישט קוקענדיג דערויף איז ער שוין ...ס אין די אלע אינסטיטוציעס, איבער וועלכע ...ט צו זאגען, און אויך ביי די אלע מענשען, ...טעהען אונטער איהם. און דאס איז דערפאר ...אין אונזער געגענד ווייס מען ווי אזוי אפצו-...ר א גוטען מענשען.

...פילו איך אליין האלט פון איהם זעהר א סך, ...צו די אלע אנדערע מעלות, וואס ער האט, ...ר גלאבט א לעבעדיגער מענש, און קיין זאך, ...איז נאר מענשליך, איז איהם נישט פרעמד.

...און זאגען מוז איך אייך, אז דער געגענד אונ-...ר איז בעקאנט איבער'ן גאנצען לאנד אלס ...גענד פון דארפישער ווירטשאפט מיט א בול-...גונג. דאס הייסט, ס'וואקסען ביי אונז בול-... און ס'איז דעריבער קיין וואונדער נישט וואס ...ניקאלאי סערגעיעוויטש, דער נאטשאלניק פונ'ם ...ען בעגענד, איז פערווארפען מיט ארבייט איי-...ן קאפ און איז שטענדיג פערנומען.

...אבער ער געפינט דאך צייט אויף אנדערע ...ן אויך, ער איז א לעבעדיגער מענש, ער האט ...צו זינגען א לידעל, ער האט ליב צו פאהרען ... א שפעל. און ער האט אויך ליב צו כאפען

...ט אזא מענש איז ער.

...אבער מעהר ווי אלץ האט ער ליב צו שפילען ...ביליארד. דאס איז ביי איהם ממש דאס לעבען ...דער נשמה, און טאקע וועגען דעם, הייסט עס, ...ן זיין שפילען אין ביליארד, וויל איך דא דער-...לען וואס ס'האט זיך אויף אט דעם געביט מיט ...ם פארלאפען.

...מ'מוז צוגעבען, אז א ביליארד-שטעקען, וואס ...ט אריין צו ניקאלאי סערגעיעוויטש'ן אין די ...ד, דערפיהלט גלייך, אז דער שפילער איז ...ויסטע קאליקע. דערפאר טאקי הויבט ער פון ארויסוואויען קאפריזען, דער שטעקען; ער גליטשט זיך פון די הענד, ער שפרינגט, ער ווארפט זיך אין צווייטסט דאס גרינע געוואנט פונ'ם ביליארד-טיש. אויך די באלס זענען נישט געהאכ'כאס און זיי קייקלען זיך דוקא נישט אהין, וואו מ'בעדארף. און ניקאלאי סערגעיעוויטש אליין האט געוואוסט, אז ער איז א וויסטע קאליקע אין ביליארד, און טאקע דערפאר איז ער אלע מאל נאך א שפיל בעחו'ן אין א שלעכטער שטימונג און ס'איז אונ-מעגליך געווען אין אזא מאמענט צו רעדען צו איהם, ווייל ער איז געווען שרעקליך אויפגערעגט און בייז.

אבער זינט ער איז געווארען דער הויפט פונ'ם ראיאן, וואו ס'וואקסען בולבעס, איז ער מיט אמאל, פונקט ווי ס'וואלט געשעהן א נס, געווארען דער גרויסער בריה אין ביליארד. ער האט אויפ'ן ביליארד-פראנט אפגעהאלטען איין זיג נאכ'ן אנ-דערען.

וועמען האט ער דען נישט געשלאגען אין ביליארד! פונ'ם חבר מיטין, וועלכער איז געווען דער פערוואלטער פון פאלקס-בילדונג אין אונזער געגענד, האט ער אין ביליארד געמאכט פיפקע. ביים חבר קליאמקין, דעם פערוואלטער פון דער קאמונאלער ווירטשאפט, האט ער שטענדיג גע-וואונען. אויך ביים חבר קראוושענקא, דעם סעק-רעטאר פונ'ם „ראיאיספאלקאם" (געגענטליכער אויס-פיהר-קאמיטעט), האט ער שטענדיג געוואונען אין ביליארד. און דאס איז ווירקליך געווען א וואונדער, ווייל די אלע דריי, מיטין, קליאמקין און קראוו-טשענקא, זענען אין אונזער געגענד בעוואוסט אלס די גרעסטע מייסטערס אין ביליארד.

געווינען ביי אזעלכע מייסטערס איז נישט קיין קלייניגקייט, און ס'איז דעריבער טאקי קיין וואונדער נישט וואס ניקאלאי סערגעיעוויטש האט זיך שטארק איבערגענומען דערמיט. איין זאך בלויז האט ער נישט געקענט פערשטעהן, און דאס איז פא וואס ער קען קיינמאל נישט געווינען אין בי-ליארד ביים חבר יעגאריטש, דעם שאפער פונ'ם „ראיכפאלקאם". אויך אנדערע האבען דאס נישט געקענט פערשטעהן, ווייל דער שאפער יעגאריטש איז אין ביליארד געווען דוקא נישט פון די גאר גרויסע בריות...

— ביי מיר, ניקאלאי סערגעיעוויטש, ווערט איהר אין ביליארד נישט געווינען — האט איהם דער שאפער געזאגט — קיינמאל אין לעבען נישט!

— פארוואס? — איז ניקאלאי סערגעיע-וויטש טאקע אויף אנ'אמת, געווארען בייז.

— ווייל איך בין א פראלעטארישער לויט מיין סאציאלער אפשטאמונג...

— דו רעדסט נארישקייטען. וואס קעהר זיך דאס אן מיט סאציאלער אפשטאמונג? וועסט שוין זעהען ווי איך וועל דיך צוקלאפען...

דערוויי"ל איז גאר פלוצלונג געשעהען אזוינס, וואס האט ניקאלאי סערגעיעוויטש'ען, דעם הויפט פון אונזער געגענד, אזוי צורודערט, אז דאס שפילען אין ביליארד איז איהם שוין מעהר אין זינען נישט געלעגען. פאר נישט דערפיהרען דעם פלאן ארויסצוגעבען גענוג קארטאפליעס האט מען איהם עפענטליך שארף געטאדעלט און איהם טאקע געווארענט אויך. און קלאנגען האבען זיך גענומען ארומטראגען, אז מ'וועט געהן נאך ווייטער און מ'וועט איהם ארונטערזעצען פונ'ם אמט...

ס'איז ניקאלאי סערגעיעוויטשען געווען ביי-טער אויפ'ן הארצען. און איינמאל, אין א גרויסען אווענד, ווען ער האט געפיהלט, אז ער מוז זיך אביסעל צושטרייען, האט ער דעם שאפער יע-גאריטש געהייסען צוגרייטען דעם אטאמאביל און ער איז אוועקגעפאהרען אין קלוב שפילען אביסעל אין ביליארד. דארטען האט ער געטראפען מיטינ'ען, קליאמקינ'ען, קראוושענקאן און נאך אנדערע גוטע שפילער.

אלס דעם ערשטען קאנקורענט אין ביליארד האט ניקאלאי סערגעיעוויטש גענומען מיטינ'ען. אפגעשפילט מיט איהם איין מאל — פערלוירען. א צווייט מאל — פערלוירען.

נאכדעם האט ער געשפילט מיט קליאמקינ'ען — האט אויך פערלוירען. אויך צו קראוושענקא'ן האט ער פערלוירען.

געזעהען, אז ס'געהט נישט, איז ער געווארען אין כעס און איז ארויס פונ'ם קלוב, דער שאפער יעגאריטש — נאך איהם.

און ווען ניקאלאי סערגעיעוויטש איז שוין געזעסען אין אויטאמאביל, האט ער געגעבען א זאג צום שאפער:

— דער שווארץ יאהר ווייס וואס ס'איז היינט געשעהען מיט מיר! האסט כאטש געזעהען, יעגא-ריטש, ווי ס'איז מיר היינט נישט געגאנגען אין ביליארד?

— געזעהען.

— איך קען נישט פערשטעהן פארוואס דאס איז.

— און איך פערשטעה יא פארוואס דאס איז.

— דאס איז דערפאר ווייל מהאט אייך עפענט-ליך געטאדעלט און געווארענט.

— נארישקייטען! — האט ניקאלאי סערגע-יעוויטש זיך געגעבען א מאך מיט דער האנד — די מייסטס, אז דאס איז דערפאר וואס איך האב איצט א שטימונג א שלעכטע?...

— ניין, אייער שטימונג קעהר זיך דערמיט גאר נישט אן. זייער שטימונג — דאס איז געווען דער עיקר...

— איך פערשטעה נישט וואס דו רעדסט.

— וואס איז דא נישט צו פערשטעהן? פריה-ער, ווען איהר זענט געזעסען פעסט אין זאטעל, ווען איהר האט געהאט די גאנצע מאכט, האבען זיי אומיסטען צו אייך פערשפילט. אזוי טוען זיי אומיסטע צו אייך פערשפילט. אזוי טוען אבער... יא, וואוהין פאהרען מיר איצטער, ניקא-לאי סערגעיעוויטש?

א בייזער איז ניקאלאי סערגעיעוויטש ארויס פונ'ם אויטאמאביל און זיך געלאזט לויפען צו-ריק צום קלוב. אבער באלד האט ער זיך אומגע-קעהרט, און געבענדיג א מאך מיט דער האנד, האט ער געזאגט דעם שאפער:

— טרייב וואס שנעלער!

(פונם סאוויעטישען הומאריסטישען זשורנאל „קראקאדיל").

די „אייזערנע גווארדיע" דראָהט מיט נייע מאָרדען פון פאָליטישע געגנער

פערהיטונגס-מאסנאהמען פון דער פאָליציי

בוקאַרעשט (יט"א). די פרעסע טיילט מיט, אז א רייהע פיהרענדע פערזענליכקייטען פון די פּאָליטיש-ליבעראַלע קרייזען האָבען בעקומען טויט-דראָהונג-בריף פון מיטגלידער פון די עקסטרעם-אַנטיסעמיטישער „אייזערנער גוואַרדיע". צווישען די דאָזיגע פערזענליכקייטען געפינט זיך אויך דער געוו. פרעמיער-מיניסטער פראָפ. ניקאָלאַי יאָרגאַ, וועלכער איז געהאַט געווען אמאָליגע יאהרען א פיהרער פון רומענישען אנטיסעמיטיזם, האָט אָבער די לעצטע יאהרען געענדערט זיין האלטונג און דער יודען-פראַגע.

די „אייזערנע גוואַרדיע", וועלכע פיהרט לעצטענס איהר טעטיגקייט אונטער'ן נאָמען „אַלעס פאַר דער פאָטערלאַנד-פּאַרטיי", האָט צוגעשיקט דער פרעסע אַ הכחשה פון דער דערמאָהנטער מעלדונג, דאָס עס איז נישט ריכטיג, אַז די טויט-דראָהונגען זאָלען שטאַמען פון איהרע מיטגלידער.

די דאָזיגע הכחשה ווערט אָבער נישט גענומען ערנסט. פערקעהרט, מען גלויבט, אַז זי דאַרף בלויז דינען צו דער אָפּווענדונג פון דער עפענטליכער אויפמערקזאַמקייט. ווייל אָט איז די טעג ערשינען אַ ביכעל פון פיהרער פון דער „אייזערנער גוואַרדיע" קאָרנעליו קאָדרעאַנו (דער „קאַפּיטאַן" ווי עס רופען איהם זיינע לייט)) א. נ. „אונזערע לעגיאָנערען" („לעגיאָנערען" רופען זיך די מיטגלידער פון די שטורם-אָפּטיילונגען פון קאָדרעאַנו'ס פאַרטיי) — און אין דעם דאָזיגען ביכעל דערצעהלט דער „קאַפּיטאַן" וועגען זיינע פּלענער פון מיט עטליכע יאָהר צוריק אויסצומאָרדען די פיהרענדע יודישע פערזענליכקייטען פון פאָליטישען און ווירטשאַפטליכען לעבען, צווישען וועלכע ער דערמאָהנט אויך דעם נאָמען פון פרעזידענט פון דער „אוניאָן" פון רומענישע יודען" ד"ר ווילהעלם פילדערמאַן.

הגם קאָדרעאַנו זאָגט נישט אויס בפירוש, צי ער האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין „אידעע" פון מיט עטליכע יאָהר צוריק" אויסצומאָרדען די יודישע פיהרער, שיינט אָבער פון זיין פובליקאַציע צו זיין קלאָהר, אַז ער וויל זיך קודם-כל „אָפּפערטיגען" מיט די קריסטליכע פיהרער, וועלכע ער האַלט פאַר קנעכט פון יודען. אַזוי שרייבט קאָדרעאַנו: „וואָלטען מיר אין מיין רעוואָלווער געבליבען די לעצטע צוויי קוילען און איך וואָלט געהאַט אויסצוקלייבען צום דערשיסען — א יוד און א קריסט, וועלכער איז א פעררעטער פון דער נאַציאָנאַלער זאַך, וואָלט איך מיך נישט געוואַקלט איין רגע און וואָלט טויטגעלעגט דעם קריסט".

נישט קוקענדיג דעריבער אויף דער הכחשה פון דער „אייזען-גוואַרדיע", אַז דאָס האָבען נישט איהרע מיטגלידער געשיקט דראָהונגס-בריף צו ליי בעראַלע פאָליטיקער, האָט די פאָליציי אָנגענומען פאַרזיכטס-מיטלען צו בעשיצען די בעדראָהטע, מחמת עס איז בעוואוסט, אַז די „אייזען-גוואַרדיע" האָט שוין מעהרערע מאָל „געהאַלטען וואָרט" ביים אויספיהרען פּאָליטישע מאָרד-דראָהונגען, ווי עס איז אויך צוו. אַנד. געווען דער פאַל מיט'ן ערמאָרדעטען פרעמיער-מיניסטער דוקא.

מיט דריי טויזענט יאהר צוריק האָבען קינדער זיך געשפּילט מיט די אייגענע צאַצקעס וואָס היינט

קינדער ווילען זיך שפּילען; און אין זייערע שפּילערייען זוכען זיי נאָכצומאַכען די האַנדלונגען און אויפפיהרונגען פון דערוואַקסענע מענשען. אַזוי איז עס איצטער און אַזוי איז עס געווען מיט טויזענטער יאהרען צוריק.

די וואַקסענדע מענשען פאָהרען רייטענדיג אויף פערד, שיסען פון ביקסען, פאָהרען אין אויטאָמאָבילען און פליהען אין עראָפּלאַנען; זיי שפּילען אויף פידלען, אויף טראָמפּייטען, אויף פיאַנאָס און קלאַפּען אין פויקען. ווילען די קינדער די אַלע זאַכען נאָכמאַכען. זיי קענען נישט פאָהרען רייטענדיג אויף אמת'ע פערד און שיסען פון אמת'ע ביקסען. זיי קענען עס נישט און ווילען עס נישט. זיי ווילען נישט די אמת'ע זאַכען; זיי ווילען נאָכגעמאַכטע; עס זאָל בלויז זיין ענהליך צו דעם וואָס די גרויסע טוען. מאַכט מען פאַר זיי פערדלעך פון לייס אדער געפרעסטען פאַפּיר, און ביקסלעך פון בלעך און אויטאָמאָבילען און עראָפּלאַנען אויך פון בלעך.

קליינע מיידעלעך זעהען ווי די מאַמעס שפּילען זיך מיט זייערע קינדער. זיי וואַשען די קינדער, פּוצען זיי אויס, וויגען זיי און האַלטען זיי אויף די הענט. ווילען די מיידעלעך נאָכטוען, מאַכט מען פאַר זיי „קליינע קינדער" פון גומי, פון לייס, פון שטרוי און פון אַנדערע מאַטעריאַלען. דאָס זענען די פּופּעס, די ליאַלקעס.

און דאָ קומט דער כאַראַקטעריסטישער שטריך: יונגלעך ווילען נאָכמאַכען דערוואַקסענע מענער, שפּילען זיי זיך מיט פערדלעך, ביקסלעך און ענהליכע זאַכען. און מיידלעך ווילען נאָכטוען דערוואַקסענע פרויען, שפּילען זיי זיך אין ליאַלקעס. אַזוי

אינטערעסאַנטע פאַקטען וועגען שפּילצייג, וואָס זענען איצט אויסגעגראָבען געוואָרען

פון א. ברענער

איז עס איצטער און אַזוי איז עס געווען מיט טויזענטער יאהרען צוריק.

דער בעריהמטער בעלגישער עגיפּטאָלאָג, פּראָפ. דושון קאַפּאַרט פון ברוסעל דערצעהלט, אַז ביי די לעצטע אויסגראָבונגען אין עגיפּטען האָט מען געפונען אַ סך שפּילצייג. מען האָט דאָס שפּילצייג געפונען אין די רואינען פון די הייזער, וואָס האָבען עקזיסטירט מיט איבער דריי טויזענט יאהר צוריק, און אין די קברים פון קינדער וואָס האָבען געלעבט אַרום דער זעלבער צייט. די פערצייטיגע עגיפּטער האָבען געגלויבט, אַז ווען אַ מענש שטאַרבט — אַ דערוואַקסענער מענש אָדער אַ קינד — בלייבט זיין נשמה לעבען, און די נשמה דאַרף האָבען יענע זאַכען, מיט וועלכע ער האָט זיך בענוצט ווען ער האָט געלעבט. איז ביי זיי געווען אַ מנהג, אַז ווען עמיצער איז געשטאָרבען, האָט מען איהם אין קבר אַריינגעלייגט זיינע פערזענליכע זאַכען, ווי קליידער, מעבעל, כלים, געוועהר, און אַנדערע. האָט מען אין די קברים פון די קינדער אַריינגעלייגט זייער שפּילצייג. איצטער קומען די געלערנטע פון אונזער צייט, גראָבען אויס די קברים, נעמען אַרויס פון דאָרטען די אַלע זאַכען און מען קריגט אַ בעגריף וועגען דעם ווי אַזוי די מענשען האָבען אמאָל געלעבט, וואָס עס האָט זיי אינטערעסירט און מיט וואָס זיי האָבען זיך פערנומען.

האָט מען פון די קינדערשע קברים אַרויסגענומען זייער שפּילצייג, איז ווי מערקווירדיג ענהליך זיי זענען צום שפּילצייג פון אונזער צייט. נאַטירליך — קיין בלעכערנע ביקסען, עראָפּלאַנען, אויטאָמאָבילען האָבען זיי נישט געהאַט, — אַ דערפאַר וואָס אזעלכע זאַכען זענען דאַן נאָך נישט געווען, אַ דערפאַר וואָס קיין בלעך איז נאָך דאַן נישט געווען. האָבען זיי אָבער דערפאַר פערדלעך, גענז, ליאַלקעס און אַנדערע זאַכען אויסגעקלעפּט פון ליים אדער אויסגעשניטען פון האָלץ.

איין שטיק שפּילצייג שטעלט מיט זיך פאָר ווי אַ יונגעלע זיצט רייטענדיג אויף אַ פערדעל. אַ צווייטעס איז אַ קינד רייטענדיג אויף אַ גאַנז, נאָך אַ שפּילצייג איז אַ ליאַלקע (...) די הענט וואָס קענען זיך הויבען אַרויף און אַראָפּ.

קיין ביכלעך מיט בילדער פאַר קינדער זענען נאָך דאַן נישט געווען. אָבער קאָמישע פיגורען געצייכענט אויף פּאַפּירוס האָבען זיי געהאַט, און פּאַפּירוס איז געווען דער מאַטעריאַל וואָס האָט ביי די פערצייטיגע עגיפּטער פערנומען דעם פּלאַץ פון איצטיגען פּאַפּיר. איז איצט אויסגעזען, וואָס צווישען די פיגורען וואָס דערוואַקסענע האָבען געצייכענט און געמאָהלען פאַר קינדער אויף פּאַפּירוס איז געווען עטוואָס, וואָס איז זעהר ענהליך צו דעם „מיקימאַוז", וואָס איז איצט אַזוי פּאָפּולער צווישען קינדער און דערוואַקסענע. אויף שטיקער פּאַפּירוס האָט מען געפונען אויפגעמאָהלען קאָמישע מייזעלעך מיט לאַנגע אויערלעך און מיט דיזע לענגליכע עקען.

קורצע אויפקלערונגען וועגען אַקטועלע רעכטליכע ענינים

רעמאָנט

אויב אין אַ דירה דאַרפען דורכגעפיהרט ווערען איינציגע רעפּעראַציעס און לויט געזעץ איז דאָס מחויב צו טון דער ווירט. מוז דער לאָקאַטאָר איהם גלייך וועגען דעם מיטטיילען און איינציטיג אויך אויפפאָדערן, אַז ער זאָל די דאָזיגע רעפּעראַציעס אין משך פון אַ בעשטימטען טערמין דורכפיהרען.

קוים רעאַגירט נישט דער הויזווירט אין גאַנצען אויף דער דערהאַלטענער אויפפאָדערונג, מעג דער בעטרעפענדער לאָקאַטאָר נאָכן אָפּלויף פון בעשטימטען טערמין, דעם רעמאָנט אַליין דורכפיהרען און די געמאַכטע אויסגאַבען אַראָפּציהען פון שולדיגען דירה-געלד.

וואָס שיך דער פאָרם פון דער מעלדונג און אויפפאָדערונג וואָרען זיי געוועהנליך געמאַכט דורך אַ רעקאָמענדירטען (פּאָלעצאָנע) בריף.

אַנדערש איז אָבער, ווען דער ווירט שטעלט זיך אַ קעגען און טענה'ט, אַז די פערלאַנגטע רעפּעראַ־ציעס בעלאַסטען איהם נישט אַהער, אַז זיי זענען בכלל נישט נויטיג, אָדער, אַז מ'דאַרף זיי נישט דורכפיהרען אין געפאָדערטען פערנעהם. דאַן, בכדי אויסצומיידען מעגליכע מיספערשטענדנישען, דאַרף שוין דער בעטרעפענדער לאָקאַטאָר נישט אָנהויבען פריהער דורכצופיהרען דעם נויטיגען רעמאָנט, כל זמן ר'האָט נישט דערויף אויסגעפּועל'ט אַ העצעלונג פון געריכט.

אין אַזאַ פאַל איז מעגליך פאַרצושטעלען דעם געריכט: 1) אַ וויזיע-פּראָטאָקאָל פון דער דירות-אינ־ספּעקציע, און פון סאַניטאַרען דאָזאָר (געזונדהייטס־אַמט'יל).

2) אַ קאָסטאָריס (פּרייזען - אויסרעכנונג) פון די נויטיגע רעפּעראַציעס.

די דאָזיגע בעווייזען קאָן מען אויך פערבייטען מיט עדות.

אין ערנסטען פאַל קאָן דער לאָקאַטאָר אפילו ווען דער ווירט וואַרפט אָפּ זיין אויפפאָדערונג, אויך גלייך צומערשטען אַליין דורכצופיהרען די נויטיגע רעפּעראַציעס. נישט וואַרטענדיג אויף קיין געריכטס־אורטייל. ער דאַרף אָבער זיין גרייט אויסצוטראַגען אַלע קאָנסעקווענצען פון אַן אַנגינסטיגען געריכטס־פּראָצעס.

שטעמפּעל - שטייער

אין פאַל, ווען מ'פערלאַנגט אַ בעגרינדונג פון שטייער אויסמעסט, מוז די פערלאַנגטע בקשה אָפּגעצאָהלט ווערען מיט אַ שטעמפּעל-מאַרקע אין דער הייך פון 3 גילדען.

קוים פערלאַנגט מען אָבער אַ מינדליכע בעגרינדונג דאַרף מען נישט אָפּצאָהלען קיין שטעמפּעל־שטייער.

אינוואַלידען - רענטע

וועגען אינוואַלידען־רענטע דאַרף מען זיך ווענדען אין משך פון אַ יאָהר נאָכן בעפרייט ווערען פון מיליטער־דינסט.

אלענפאַלס קאָנען די פערשפּעטיגטע זיך ווענדען אין אויסנאַהמס־פאַלען וועגען אַזאַ רענטע ביזן 31. דעצעמבער 1936.

עקזעקוציע

וויבאַלד דער קאָמאָרניק שטעלט פעסט, אַז די ליציטאַציע וועט קוים דעקען די עקזעקוציע־קאָסטען, איז ער פערפּליכטעט אַליין אָפּצושטעלען די עקזעקוציע. דער בעל-חוב דאַרף זיך בכלל נישט ערשט ווענדען דעם בעמיהען.

פּאַטענט - קאַטעגאָריע

אפילו אויף אַ היימיל האַנדעל מיט פערפומען מוז אויך אויסגעקויפט ווערען אַ פּאַטענט פון 2-טע קאַטעגאָריע.

אַנזאָג אויף אַן אַפּעלאַציע

וויבאַלדיג אַפּעלירען מעגען אַן אורטייל אין אַ

שטראַף - פּראָצעס, מוז אין משך פון 3 טעג וועגען דעם געמעלדען ווערען דעם געריכט.

די מעלדונג קאָן געמאַכט ווערען אפילו אויך מינדליך. דער פער'משפּט'ער דאַרף אָבער זעהן אין פאַל פון אַ מינדליכען אָנזאָג, אַז ער זאָל אַריינגעטראָגען ווערען גלייך אין פּראָטאָקאָל.

ביגאַמיע

נישט בלויז דער, וואָס האָט חתונה אַ צווייט מאָל, זייענדיג שוין איינמאָל פערהייראַט, ווערט בעשטראָפט פאַר ביגאַמיע, נאָר לויטן אַרט. 197 פון שטראָף־קאָדעקס העהט אויך אַזאַ שטראָף דעם, וואָס האָט חתונה מיט אַזאַ פערזאָן.

צינזען

שכירות דאַרף אויסגעצאָהלט ווערען אַנ'אָנגעשטעלטען שפּעטסטענס צום סוף חודש.

אין פאַל פון אַ בכיוונדיגער פערשלעפּונג, קומט דעם מאַהנער צינזען פון זיין בעטרעף אין דער הויך פון 2 ביז 3 פּראָצענט חודשליך.

דער זעלבער פאַל ניילט אויך לגבי די שכירות פון אַן אַנגעשטעלטען אין דער צייט, וואָס ער איז בייט אויף פּרובע.

עקזעקוציעס אויף פרעמדע חפצים.

וויבאַלד ס'איז געלייגט געוואָרען אַן אַרעסט אויף אַ חפץ, וואָס געהער צו אַ דריטער פּערזאָן, די דריטע פּערזאָן האָט דאָס רעכט צוריקצומאָהנען אָדער לטובת איהר איז דערויף איינגעשטעלט אַ פערבאָט עס צו פערקויפען אָדער צו בעלאַסטען, מעג די דערמאָנטע פּערזאָן דערלאַנגען אַ תביעה אין געריכט, אַז דער פערנומענער חפץ זאָל בעפרייט ווערען פון דער עקזעקוציע.

די תביעה דאַרף דערלאַנגט ווערען אין געריכט, וואו די עקזעקוציע ווערט געפיהרט. די אקציע ווערט איינגענטליך פערפיהרט געגען מאַהנער אָבער מיטגעקלאָגט מוז אויך ווערען דער בעל־חוב.

אין דער בקשה ווערען אָנגעגעבען אַלע מאָטיווען מיט וועלכע דער איינקלאָגער בעגרינדעט זיין תביעה. אויב ער האָט געוויסע מאָטיוון באַלד נישט אָנגעגעבען, טאָר ער זיך שוין מעהר נישט אויף זיי שפּעטער פערבעפען.

דאָס געריכט קאָן פערזיכערען אַזאַ תביעה דורך אָפּשטעלען דעם גאַנג פון דער עקזעקוציע.

ראַדיאָ - ווינקעל

דער פּאַלאַץ פאַר ראַדיאָ און טעלע[...] וויזיע אין וואַרשע.

נאָך דעם, ווי עס איז פערענדיגט געוואָר[...] דאָס בויען די נייע און שטאַרקע ראַדיאָ-סטאַצי[...] אין לעמבערג און ווילנא, טרעט צו די בוי-אָפּטי[...] לונג ביים פוילישען ראַדיאָ אויפצושטעלען אַ ר[...] גיאַנאַלע ראַדיאָ-סטאַציע אין וואַרשאַ. די דאָזי[...] ראַדיאָ-סטאַציע זאָל אָנהויבען פונקציאָנירען, [...] עס איז פאָרגעזעהען, שוין אינ'ם ווינטער 1936-7 [...] די סטאַציע וועט שטעהן אויף די מאָקאָטאָ[...] פאָרטען. וואו עס זענען געבליבען צוויי שטאַלע[...] מאַסטען נאָכ'ן דעמאָנטירען דעם גרויסען ראַש[...] די ערשטע אייגענע סטאַציע פון פוילישען ראַדי[...] וואַרשע 2 וועט אַרבייטען אויף אַ מיטעלער כוואַ[...] מיט אַ קראַפט פון 5 ביז 15 קילאָוואַט אין ד[...] אַנטענע. דאָ קומט שוין אויף אַ פרישער פּראָבלע[...] צוויי פּראָגראַמען. מ'זועט דאַרפען בעאַרבייטען [...] אויפגעבען איין פּראָגראַם פאַר גאַנץ פוילען [...] אַ לאָקאַל פּראָגראַם, וואָס איז מעהר צוגעפּאַ[...] פאַר וואַרשע און אומגעגענד.

אויך די ברענענדע פּראַגע פון אויפבויען אַ[...] אייגענע געביידע ווערט רעאַליזירט. דער פּר[...] יעקט פון דער געביידע ווערט שוין בעאַרבי[...] די געביידע זאָל וואַרשיינליך שטעהן אין מאַנקאָט[...] אפילו אויפ'ן געביט פון טעלעוויזיע יוע"ט ש[...] עפּעס געטון. דער טעלעקאָמוניקאַציאָנס-אינסטי[...] צוזאַמען מיט'ן פוילישען ראַדיאָ פיהרט דורך [...] באַראַטאָרישע ערפאַהרונגען אויפ'ן דאָזיגען ג[...] ביט אויף דער ראַטהויז-גאַס, אין פּראַגע. עס ווי[...] רען פאָרגעזעהען נאָך פיל נייע זאַכען, וואָס זענ[...] ממש סענסאַציאָנעלע.

דער פונאַנדערוואוקס פון דער צאָ[...] ראַדיאָ-הערערס אין פוילען

די אַלגעמיינע צאָהל ראַדיאָ-אַבאָנענטען [...] פוילען, האָט אויפ'ן 1 סעפטעמבער ה. י. אוי[...] געמאַכט 536,576, אָדער מיט 4,496 מעהר, [...] אויפ'ן 1 אויגוסט און מיט 132,977 מעהר איידע[...] דעם 1 סעפטעמבער 1935.

צום איצטיגען ווינטער-סעזאָן רעכענען אַ[...] מבינים, וועט די ראַדיאָ-קאָניונקטור אויסקומען [...] פיל שמאַרקער.

דער פוילישער ראַדיאָ גרייט זיך טאַקי [...] צום דאָזיגען סעזאָן ווי געהעריג, עס איז ש[...] בעאַרבייט געוואָרען די הויפּט-שטריכען פון'ם פּר[...] גראַם, צו וועלכען עס קומען צו אַ רייהע ערש[...] קלאַסיגע אַטראַקציעס. די ראַדיאָ-אינדוסטריע ה[...] אויסגעלאָזט אַ רייהע פיינע אַפּאַראַטען, וואָס [...] קאָן זיי בעקוקען אויף דער אויסשטעלונג פון [...] טאַל און עלעקטראָטעכניקער-אינדוסטריע. דאָס אַ[...] זאָגט פאַר, אַז דער נייער ראַדיאָ-סעזאָן וועט אוי[...] פאַלען זעהר אַ גוטער.

מען דאַרף נאָך אַלץ האָבען דע־טעקטאָרען.

אַ סך מענשען מיינען, אַז אַזוי ווי לאַמפּען-אַפּ[...] ראַטען ווערען יעצט אַמאָל פאָלקאָמער און ביליג[...] האָט שוין דעריבער דער דעטעקטאָר מעהר ק[...] ווערט נישט. אָבער דאָס איז אַ גרויסער טע[...] און אָט פאַרוואָס:

די, וועלכע וואוינען אויף די מזרח-ראַנד[...] האָבען נישט די אַלע בעקוועמליכקייטען וואָס ח[...] שא. די עלעקטריפיקאַציע פון דאָרט אי[...] נישט אַזעלכע. אַז מען זאָל קענען דאָ"ט פּ[...] שפּייזען לאַמפּען-אַפּאַראַטען. וואָס אַרבייטען או[...] באַטעריעס, באַטעריעס דאַרף מען לאַדעווען [...] קראָמען, וואו אַזעלכע צו קויפען, זענען דאָ[...] פערהאַן גאַנץ ווייניג. דעריבער, אַזוי ווי ני[...] יעדער איינער פון יענע בעפעלקערונג קאָן [...] דאָס ערלויבען אַריינצופאָהרען אין אַ גרעסערע[...] שטאָט אַריין וועגען די דאָזיגע באַטעריעס, מוז [...] דערווייל בענוצען טאַקי אַ דעטעקטאָר.

מען וועט קענען הערען ראַדיאָ או[...] „פּראָבע" און נישט דאַרפען פריהע[...] רעגיסטרירען דעם ראַדיאָ-אַפּאַראַ[...]

דאָס מיניסטעריום פאַר פּאָסט און טעלעגר[...] האָט לעצטענס אַרויסגעגעבען אַ פּעראָרדנונג, ווע[...] וועט זיין אַ גרויסע דערלייכטערונג פאַר אַ [...] מענשען, וועלכע ווילען זיך פערשאַפען אַנ'אַ[...] געגעם ראַדיאָ-אַפּאַראַט, ווארום ביז אַהער, בעקאַנט, האָט מען, לויט די פאָרשריפטען פון פּאָ[...] און טעלעגראַף-מיניסטעריום, אויב מען האָט ג[...] וואָלט האָבען אַנ'אַפּאַראַט, געמוזט פריהער [...] פערשאַפען אַ ראַדיאָפאָנישע ערלויבניש.

די ראַדיאָ-טעכנישע אינדוסטריע, וואָס פיה[...] איהר האַנדעלס-פּראָפּאַגאַנדע מיט דער הילף [...] אַפּאַראַטען, וועלכע זי שטעלט אַריין אויף אַ ג[...] וויסער צייט אומזיסט אין די וואוינונגען פון איה[...] קליענטען, האָט זיך געמוזט בעגרענ'צען ביי אי[...] פּראָפּאַגאַנדע-אַקציע בלויז מיט אזעלכע, וואָס ה[...] בען שוין ערלויבנישען. גלייכצייטיג פלעגט טרעפ[...] אַ סך מאָל, אַז דער, וואָס האָט ביי זיך בעהאַט ראַדיאָ-אַפּאַראַט, איז צוגעצויגען געוואָרען צו פ[...] אַנטוואָרטליכקייט דורך דער ראַדיאָ-קאָנטראָל פ[...] נישט-געזעצליך געניסען פון ראַדיאָ-

די נייע פּעראָרדנונג פון פּאָסט-און טעלעגראַ[...] מיניסטעריום וועגען די ראַדיאָפאָנישע איינריכטונג[...] זעהט פאָר די מעגליכקייט, אַז די ראַדיאָ-סוחר[...] זאָלען קענען אַרויסבעקומען נישט-נאָמעטליכע ר[...] גיסטער-קאַרטען פאַר זייערע קליענטען.

אַזוי'ערנאָך קאָן די ראַדיאָ אינדוסטריע פ[...] ברייטערען איהר פּראָפּאַגאַנדע-אַקציע דורך אַ[...] ראַטען אויך צווישען אַזעלכע קליענטען, וואָס ה[...] בען נאָך דערווייל קיין ראַדיאָ נישט. וואַהרשיינל[...] וועט די ראַדיאָ-טעכנישע אינדוסטריע, פּונקט ווי[...] אויטאָמאָבילען-אינדוסטריע, אַרויסבעקומען, [...] דער דערמאָהנטער פּעראָרדנונג, אַזוי-גערופע[...] „פּראָבע-נומערן" פאַר איהרע דעמאָנסטראַציע[...] ראַטען.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 צונאַכט

פרייז 10 גראשן — דאס לאדזשער לעבען — פרייז 10 גראשן

דאס לאדזער לעבען

מאנטאג, 2 נאוועמבער — ו״ח מרחשון תרצו

זון־אויפגאנג 3.58 — זון־אונטערגאנג 7.32

שוחטים ווילען צוריק איבערנעהמען די שחיטה

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג

נעכטן איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה פערוואלטונג אין צוזאמענהאנג מיט דער פאראורד־נונג פון סטאראסטע וועגן פארלענגערן די קאדענץ פון קהלה־ראט און קהלה־פערוואלטונג. האט פרעזעס מינצבערג אנגעוויזן אויף די אויפגאבן און פליכטן פון דער קהלה־פערוואלטונג, וועלכער שטעהט פאר גרויסע אויפגאבן און פליכטן אין דער הינ־זיכט פון רעאָרגאניזירן די שחיטה צוליב דעם נייעם געזעץ און אנדערע ארבייט, וועלכע דארפן האבן א גרויסע ווירקונג אויף דער ווייטערדיגער קהלה־אר־בייט. דער פרעזעס מינצבערג פאדערט אויף די מיט־גלידער פון דער קהלה־פערוואלטונג צו אן אנגע־שטרענגטער און אומפארטייאישער ארבייט לטובת דער יידישער בעפעלקערונג אין לאדז.

דאקטאר גלאטמאן האלט, אז די קהלה האט ביז איצט נישט דערפילט די פאדערונגען פון די ברייטע מאסן און האפט, אז פון איצט אן וועט זיך די קהלה־פערוואלטונג מעהר צוהערן צו די דאזיגע פאדערונגען און וועט ווערן די אינסטיטוציע, וועל־כע וועט זיין נוצליך פאר אלע שיכטן פון דער יי־דישער בעפעלקערונג אין לאדז.

אויף דער איינלאדונג פון דער שטאט־פערוואל־טונג ווערן דאן דעלעגירט אין קאמיטעט צו בעקעמ־פן די שנארעריי אין לאדז די ה״ה פישעל ליבער־מאן און מרדכי חיים רוטקאווסקי.

דאן ווערט בעטראכט דער בריף פון ד״ר א. מאר גאליס וועלכער האט זיך געווענדעט צו דער קהלה פערוואלטונג מיט דער פאדערונג איהם אויסצושטרייכן פון דער ליסטע פון שטאט־צאהלער צוליב דעם וואס די וואהל־קאמיסיע האט איהם געשטראכן פון דער וועהלער־רשימה. די קהלה־פערוואלטונג האט בעשלאסען צו שטרייכן דעם ד״ר מארגאליס פון דער ליסטע פון שטאט־צאהלער.

דאן ווערט גענומען צו קענטניש דער בריף פון צענטראלן האנדווערקער־פערבאנד פון ווארשא, אז אין אלע ענינים וועלכע זענען נוגע דער קצבים־בראנזשע אין צוזאמענהאנג מיט דער רעארגאניזא־ציע פון דער שחיטה, זאל די קהלה אונטערהאנדלען מיט די פארשטעהער פון לאדזשער פליישער־פעראיין.

ס׳ווערט דאן בעטראכט די פעטיציע פון די שוחטים, אז די קהלה זאל זיי צוריק איבערגעבן די שחיטה אויף דעם אופן ווי ס׳איז געווען פאר דעם איבערנעהמען די שחיטה דורך דער קהלה.

ס׳איז בעשלאסען געווארן זיך נישט אקעגענ־צושטעלען דער פאדערונג אויב די אויפזיכטס־מאכט וועט דערויף איינגעהן.

דער לאדזשער קאמיטעט פארן ,,מפעל הכצרון״ האט זיך געווענדעט צו דער קהלה־פערוואלטונג ווע־גען אסיגנירן א געוויסע סומע אויף דער אקציע, וועלכע ווערט איצט געפיהרט אין לאדז, צוליב דעם וואס די אגודה־צענטראלע פיהרט איצט א בעזונדע־רע אקציע פאר ,,מפעל ההצלה״ און די פעטיציע צווישען ביידע זאמעל־אקציעס איז נאך נישט אויס־געגלייכט געווארען, איז בעשלאסען געווארען אפ־צולעגען די פראגע ביז דער נאהענטסטער זיצונג.

ס׳ווערט דאן בעשלאסען אין דער נאהענטסטער צייט צוזאמענרופען צום אויסארבייטען דעם בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1936.

דאן ווערט גענומען צו קענטניש דער בעריכט פון דער קאמיסיע פאר דער צווייטער קהלה׳שער תלמוד־תורה. פון בעריכט ווייזט זיך ארויס, אז דארט לער־נען שוין איבער 180 קינדער, ס׳איז אנגאזשירט געווארען א מנהל, 4 מלמדים, א לעהרער פאר וועלטליכע לימודים און 3 לעהרער פאר די וועלטליכע לימודים.

דאן ווערט בעשטעטיגט דער בעריכט פון דער קאמיסיע פארן קהלה׳שען יתומים־הויז, עס ווערט בעשלאסען צו צוקאאפטירן אין דער קאמיסיע פאר־שטעהער פון די ביכנער און ווענטויל א דאמען־קאמיטעט. נאכ׳ן אנגעהמען דעם קאסע־בעריכט פארן חודש חשון ווערט די זיצונג געשלאסען.

אויפגעלעזט די קאמיסיע אדורכצופיהרן די ארבייט צו די קהל־וואהלען

נעכטן פארמיטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה׳שער וואהל־קאמיסיע. דער פארזיצער פון דער קאמיסיע פרעזעס מינצבערג האט אדורכ־געלייענט די פאראָרדנונג פון שטאטישען סטאראסטע וועגן אפלעגען די קהלה־וואהלען אויף אן׳אומבע־שטימטער צייט און וועגן איבערגעבן די ארבייט פון דער וואהל־קאמיסיע. דערמיט איז די וואהל־קאמיסיע אויפגעלעזט געווארען, די קאמיסיע האט גענומען צו קענטניש די פאראָרדנונג פון סטאראסטא און ליקווידירט די ארבייט פון דער קהלהשער וואהל־קאמיסיע, ה׳ אדוו. מענקעס האט געדאנקט דעם קהלה־פערזאנאל פאר דער אביעקטיווער אדורכפיה־רונג פון דער וואהל־ארבייט און הערמיט איז די זי־צונג געשלאסען געווארען.

די 11. נאוועמבער־פייערונג

עס איז שוין אויסגעארבייט געווארן דאס פראָ־גראם פון דער 11. נאוועמבער־פייערונג.

די פייערונג וועט זיך אנהויבן מיטן עפענען די מארשאל פילסודסקי־אויסשטעלונג דעם 10־טען נאוועמבער און די שטאט וועט דעקארירט ווערען. אין די אוונט־שעה׳ן וועלען שפילען אין די גאסען מיליטער־ארקעסטערס.

דעם 11. נאוועמבער וועלען אין משך פון טאג פארקומען א רייהע פעראנשטאלטונגען דערהויפט א גרויסע דעפילאדע פון מיליטער, פאליציי און פייער־לעשער.

אלע געשעפטער וועלען אין דעם טאג זיין גע־שלאסען ביז מיטאג־צייט.

* * *

אלע ארגאניזאציעס, וועלכע ווילען אנטיילנעה־מען אין דער פייערונג דארפען וועגן דעם מעלדען אין מאגיסטראט טעלעפאניש אויף די נומערן — 218.29, 218.03.

טעאטער „פילהארמאניע״ נארוטאוויטשא 20.

ווילנער יודישע אפערעטן־טרופע

נחמה, קאדיש, חאש, ש. קוטנער

און דער גאנצער אנסאמבל. לעצטע 3 טעג!

היינט, מאנטאג, 9 אוונט דער גרעסטער שלאגער

מאטקע פון סלאבאדקע

אפערעטע אין 2 אקטען, מוזיק: אלשאנעצקי. —:— אויסער דער פיעסע ווערט געגעבען:

א מתנה פאר׳ן עולם א גרויסע ארטיסטען־דעפילאדע

א. נ. „די גרעסטע טעאטער־פערמעסטונג״ — יוסף חאש וועט זינגען „טשאסטושקעס״ צוזאמען מיט׳ן עולם. נחמה — יודישע פאלקס־פאפורי „זמירות״. יוסף חאש — אין א קאמישער סצענע אלס פריילין. עטע טאפעל — אין איהר שלאגער אלס פארטענצערין. — דער גאנצער אנסאמבל וועט אויספיהרן אנ׳אקט א. נ.

„אין דער אלטער היים״

פאפורי פון יודישע, העברעאישע און רוסישע פאלקס־מאטיוון אין כאראקטער־קאסטיומען און גרים. פערגרעסערטער כאר און ארקעסטער אנפ.: ד. ביינגעלמאן.

פרייזען פון 40 גר. ביז 1.10 זל. בילעטען צו בעקומען אין קאסע.

דאנערשטאג ווערט צוליב דער גענעראל־פראבע „די ציגיינערין״ נישט געשפילט

פרייטאג, גרויסע פרעמיערע! „די ציגיילבערליך״ פון ב. קושער.

רעגולאמין פון „הויז־ארדנונג״

אין דער לאדזשער שטאטישער סטאראסטווע ווערט היינט בעטראכט דער פראיעקט פון א רעגולאמין פון ,,הויז־ארדנונג״.

אין דעם דאזיגען פראיעקט זענען פארגעזעהען פארשריפטען פאר די לאקאטארען, לויט וועלכע עס ווערט זיי פערבאטען צו האקען האלץ, ארויס קלאפען אין די וואוינונגען. האקען האלץ אדער קלאפן מעג מען נאר אויפן הויף אינדערפריה פון 9 ביז 11.

פון 10 אין אוונט ביז 9 אינדערפריה איז פער־ווערט צו שפילען אויף וואס פאר עס איז מוזיקא־לישע אינסטרומענטען אין דער וואוינונג ביי אפענע פענסטער. דאס זעלבע איז שייך אויך די ראדיא, אדער קלאוויר. דאס אויסקלאפען דיוואנעס, בעטגעוואנט קען פארקומען אויך נאר פון 9 ביז 11 אינדערפריה.

בייטאג טאר מען נישט הויך רעדען אויף די טרעפען, אין די קארידארן א. ד. גל. דאס מיסט מוז געזאמעלט ווערען אין ספעציעלע הערמעטיש גע־שלאסענע מיסט־קאסטענס. עס זענען נישט ערלויבט קיין שום אויפשריפטען אויף די ווענט פון די טרע־פן, פון די טויערן א. ד. גל.

מען טאר נישט וואשען קיין וועש אין דער וואוי־נונג. דערויף מוזען זיין ספעציעלע וועש־שטובען.

מען דארף אכטונג געבען, אז ביים וואשען די פאדלאגעס, זאל זיך נישט גיסען די שכנים איבערן קאפ. בלומען־טעפ אויף די פענסטער, באלקאנען א. ד. גל. דארפען בעפעסטיגט ווערען אזוי, אז זיי זאלען נישט פאלען אויף די קעפ פון די דורכגעהער.

די אוביקאציעס און די וואוינונגען דארפען ווינטער בעהייצט ווערען, כדי עס זאלען נישט פערפרוירען ווערען און פלאצען די רעהרען. די שויבען און די פענסטער דארפען באלד אריינגעשטעלט ווערען ווי באלד זיי ווערען אויסגעהאקט א. ד. גל.

יעדער לאקאטאר דארף זארגען וועגען דער ריינ־קייט און סאניטארען צושטאנד פון הויף.

די שטאטישע סטאראסטווע וועט בעשטימען א קאנפערענץ מיטן הויז־בעזיצער־פעראיין צו בע־טראכטען דעם ,,רעגולאמין״־פראיעקט. ווער עס וועט עובר זיין אויף די פעראָרדנונג וועט אדמיני־סטראטיוו בעשטראפט ווערען.

פראטעסט־פערזאמלונג

נעגען דער קהלה־פערוואלטונג

נעכטען איז אין לאקאל פון צ. ס. א. פ. ,,התאח־דות״ פארגעקומען א פראטעסט־פערזאמלונג גע־ווידמעט די אפגעלעגטע וואהלען צו דער יודישער קהלה אין לאדז.

די פערזאמלונג עפענט ה׳ וו. וויגער און טיילט מיט דעם אפיציעלען בעשלוס פון דער מאכט אפצו־לייגען די וואהלען צו דער קהלה. נאכדעם ווי ה׳ ג. ליכטענשטיין רעדט אויספיהרליך די אלע עטאפען פון דער איצטיגער וואהל־קאמפאניע ווערט אנגענו־מען פאלגענדע רעזאלוציע:

,,די וואהל - פערזאמלונג שטעמפעלט אמשארפ־סטען די האנדלונג פון דער אגודה׳שער קהלה־מעהר־הייט נישט צו דערלאזען צו קיין וואהלען צו דער קהלה. די פערזאמלונג בעטראכט די טאקטיק פון דער אגודה׳שער מעהרהייט אלס א אנטידעמאקראטישע, וועל־כע וועט זיך פאטאל אפרופען אויף דער געשטאלטונג פון קהלה־וועזען אין פוילען.

די וואהל - פערזאמלונג רופט די יודישע עפענט־ליכקייט צו א פערמאנענטער פראטעסט - אקציע גע־גען דער איצטיגער קהלה - פערוואלטונג.

פראטעסט - פערזאמלונגען זענען אויך פארגע־קומען אין די לאקאלען פון פועלי־ציון (צ. ס.) און ,,העבודה״.

א שרפה אין זילבערבערג׳ס פאבריק

(א) נעכטען איז, צוליב א דעפעקט אין א מאשין, אויסגעבראכען א שרפה אין נחום זילבערבערגס פאב־ריק (ישעקוטיטשא 74).

די ארויסגערופענע 2 פייערלעשער אפטיילונגען, האבען דאס פייער אין משך פון א שעה צייט איינ־געלאשען.

עס איז פערברענט געווארען אפפאל.

דער היזק איז א קלייער.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל־גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאר כירורגיע פון צייז, קיהן־באקען און יאסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77.

עמפפאנגס־שעה׳ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

יארגאנג 1916

היינט, מאנטאג, ד. 2 נאוועמבער דארפען זיך שטעלען די יאהר־גענג פון 1916, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5־טען פאליציי־קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A Б

און פון 13־טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E F G H Ch I J

מארגען, דינסטאג — 5־טען קאמיסאריאט

C, D, E

און פון 12. קאמיסאריאט פון K ביז P איינשל.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) קארמאנע (ליגאַנאָווסקיעגא 80), טראוקאָוו־סקי (בזשעזשינער 56), קאפראָווסקי (נאראמאָווסקא 15), ראזענבלום (שרידמיעסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריק. 95), טשיטסקי (ראקיטשינסקא 53), סק־ווארטשינסקי (קאנטנא 64).

דער לעצטער טערמין

פון איינצאהלען די אינוועסטיציע־הלוואה

(א) דער ענדגילטיגער טערמין פון איינצאהלען פאר דער סובסקריפציע פון דער 3־פראצענטיגער פרעמירטער אינוועסטיציע - הלוואה פליסט אפ דעם 5־טען ד. ח.

נאך דעם טערמין וועלען איינצאהלונגען נישט אנגענומען ווערען, און די, וואס האבען נישט איינ־געצאהלט דראהט שטראף.

די סובסקריבענטן וואס האבן בעצאהלט די גאנצע סומען, זענען מחויב אין איינעם אינטערעס אפצו־נעהמען די אבליגאציעס ביזן 30 נאוועמבער ה. י.

דער טאג פון „אלע הייליגע״ אין לאדוש

(א) נעכטען איז אין שייכות מיט דעם קריסטלי־כען יום־טוב פון געשטארבענע („דזשיעי זמארליך״) געווען א שטארקע בעוועגונג אין דער שטאט.

די צאהל קורסירענדע טראמוואיען איז געווען א גרעסערע, ספעציעל פון די נומערן, וואס גייען אין דער ריכטונג צום קריסטליכען צמענטאזש.

עס זענען אויך פארגעקומען פייערליכקייטען לכבוד די געפאלענע זעלנער, פאליציאנטען און פייערלעשער.

סקאנדאל פון א גייסטיג־קראנקען אויף פילסודסקיעגא

(א) נעכטען האט דער גייסטיג־קראנקער 52־יעהריגער משה בארנשטיין (פון פאמארסקא 57) ארויסגערופען א סקאנדאל אויף דער פילסודסקיעגא גאס, וואו ער האט מיט שטיינער אויסגעהאקט פענסטער שויבען.

א פאליציי־פאטרול האט איהם אפגעפיהרט אין 1. קאמיסאריאט, וואו די ארויסגערופענע פא־גאטאוויע האט איהם געמאכט א בערוהיגונגס־איינשפריצונג און איהם אפגעפיהרט אין שפאס־שפיטאל.

KINO TEATR MIRAŻ

אנהויב 4 נאכמיטאג.

היינט און פאלג. טעג!

דער פרעכטיגסטער פוילישער פילם א. נ.

Pan Twardowski

אין די הויפט־ראלען:

Marja Bogda, Brodniewicz, K. Junosza-Stępowski, Sielański i Znicz.

צווישען אָרימע יודישע שול-קינדער

(פון אַ בעזוך אין אַ „פּאָווישעכנע" שול)

עס איז אויף דער גרויסער פויזע, כמעט אַלע שילער זענען אויפ'ן הויף. מען שפּילט זיך — אַ גרעסערע גרופּע מיט אַ גרויסען באַלעם, אַ קלע-נערע מיט אַ גרויסען שטיין. די הלבשה פון די קינדער איז פערשידען. ס'רוב זענען געקליידט שוידערליך אָרים. אָפּגעריסען און האַלב באָרפוס. קינדער זענען אָבער דעמאָקראַטיש, שפּילט מען זיך צוזאַמען.

אין אַ זייט שטעהט אַ גרופּע שלעכט-געקליי-דעטע קינדער, וועלכע זענען בעהערשט פון דער קעלט. איך פרעג ביי אַזאַ מיידעלע, וועלכע ציטערט אַזש פון קעלט:

— ווי הייסטו?

— סאַרקעלע.

— וואָס טוט דיין טאַטעשי?

— דער טאַטעשי איז נישטאָ?

— וואָס הייסט ער איז נישטאָ? וואו איז ער?

— ער האָט נישט געהאַט קיין אַרבייט, האָט ער געזאָגט דער מאַמעשי, אַז ער געהט זוכען אַרבייט, און איז נישט מעהר אַהיימגעקומען.

—וויפיל שוועסטערלעך און ברידערלעך האָסטו?

— דריי.

— וואָס טוט די מאַמעשי?

— כ'ווייס נישט.

פון אַ צווייט קינד דערוויס איך זיך:

אויך איהר פאָטער האָט פערלאָזט די היים, אָבער צוליב אַנדערע סיבות. די מוטער האָט אָפּגעשטעלט די קינדער ביי דער „באָבעשי" און אַליין געגאַנגען אויף אַ שטעל, אַלס קעכין. זי פערדינט 20 זל. אַ חודש, גיט דאָס גאַנצע געלד דער „באָבעשי" אויף אויסצוהאַלטען די צוויי קינ-דער. מיט'ן עסען איז נאָך ווי ס'איז, אָבער אויף צו קליידען סטאַיעט נישט.

דאָס האַלב-נאַקעטע יונגעלע אין דעם פּאַ-רוסענעם העמדעל, איז דאָס 7-טע קינד אין דער היים. אין אַ חדר'ל אויפ'ן 4-טען שטאָק וואוינט זיין משפחה: פאָטערס, מוהמעס, ברידער, שוועסטער — עפּעס אַ 16 פּערזאָן.

אָבער די גרעסטע נויט, ערקלערט מיר דער לעהרער, איז נאָך נישט די נויט, וואָס וואַרפט זיך אין די אויגען. ער ווייזט מיר אָן אויף אַ קינד, וואָס איז גאַנץ אַנשטענדיג געקליידעט, און דער-צעהלט, אַז אָט דאָס קינד פערברענגט אָפט טעג אָהן אַ שטיקעל ברויט. דער פאָטער, אַ וועבער, אַן'-אינטעליגענטער און אויפגעקלערטער מענש, ער איז קראַנק, און שוין אַ לענגערע צייט אַרבייטסלאָז. די פאַמיליע שעמט זיך, וויל זיך נישט אַראָפּלאָזען נישט צו קיין בעטלעריי, אַפילו נישט צו קיין אונטערשטיצונג. הונגערט מען...

— און דאָס — ווייזט מיר אַ לעהרערין אָן אויף אַן'אַנדער יונגעל — דאָס איז אַ קליינער „האָכשטאַפּלער".

דער קליינער יאַטל האָט אויך נישט קיין פּאַ-טער, די מוטער מאַטערט זיך, כדי צו דערנעהרען אַ „טשוואַרקע" אייגעס קלענער פונ'ם צווייטען, און שטוב פעהלט אָפט דאָס שטיקעל ברויט.

אין שול איז איינגעפיהרט, כמעט אַ מנהג, זייט אַ פּאָר יאָהר, אַז די מעהר פערמעגליכערע קינדער ברענגען מיט זייער פריהשטיק מיט נאָך עפּעס צום עסען. לעגען דאָס אוועק אויף אַ בע-שטימט אָרט און די לעהרער צוטיילען דאָס צווישען די קינדער, וואָס האָבען נישט. און אָט האָט די לעהרערין בעמערקט, אַז אויף דעם בעשטימטען אָרט האָט אָנגעהויבען אוועקלעגען יעדען טאָג אַ זעמעל דער קליינער חברה - מאַן, די מעשה איז איהר געוואָרען קשה, זי האָט געוואוסט, אַז דאָס וואָלט גאָר קיין עולה נישט געווען ווען מען שפּייזט דעם קליינעם נאָך אַביסעל צו, זי האָט אַרויסגערופען די מוטער און געפרעגט צי טוט דאָס קינד דאָס מיט דער מוטערס וויסען.

די מוטער האָט זיך אַזש צעוויינט; זי פלעגט זיך די 5 גראָשען באָרגען און מיטגעבען דעם קינד אויף אַ זעמעל פון זיינעטוועגען. דאָס איז געווען זיין פריהשטיק, אָבער אַזוי זענען זיי שוין מיינע קינדער, האָט ערקלערט די מוטער — „האָכשטאַפּ-לערס", אַז אַנדערע קינדער לעגען אוועק פאַר אָרימע פריהשטיק, שפּילען מיינע די גבירים.

ט.

ס'„מיסמאַטען" איז נישט געראַטען

גנבים האָבען פערוואונדעט דעם באַלעבאָס'ס זוהן

(וואַ) אויף פּשעטשאַלניאַנאַ 110 אין דער וואוי-מהרא האַבענדיג, אַז מ'זאָל זיי כאַפּען. נונג פון אַ גרויסען באַנק, האָבען זיך נעכטען ביי נאַכט אַריינגעקריכען עטליכע גנבים און אָנגעהויבען „אַפּצוראַמען" די וואוינונג.

ווען די גנבים זענען שוין געווען גרייט צו אַוועקגיין מיטן ביסעל רויב, האָט זיך איבערגעוואָרען דער 17-יאָהריגער סטאַניסלאַוו באַנק און אָנגעהויבען צו שרייען.

דאַן האָט איינער פון די גנבים אויף איהם געשאָסען און געטראָפען איהם אין רעכטען פוס.

גלייכצייטיג האָבען די גנבים גענומען אַנטלויפען, ווענען דעם איז איהר גיפּה געמאָלדען געוואָרען דער פּאָליציי, וועלכע האָט אויך גלייך פערהאַרדענט אַ פּעוויגע נאָך די גנבים.

עטליכע פערזאָן, וואָס זענען פערדעכטיג אין דער געשיכטע, זענען אַרעסטירט געוואָרען. לטובת דער אויספאָרשונג וועלען זייערע נעמען דערווייל נישט אָנגעגעבען.

דעם פערוואונדעטען סטאַניסלאַוו באַנק האָט פּאַ-גאָטאָווי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

באַנדיטעריי און געשלעגען

(אַ) אויף זשגאַווער 113 זענען עטליכע אומ-בעקאַנטע פערשוינען בעפאַלען אַ געוויסען פּיאָטר קראַשעוו סקי (פּאָדרזשעווסקיעגאָ 32), איהם פער-וואונדעט און אַנטלאָפען.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין „אַו-בעזפּיעטשאַלניע-שפּיטאַל.

די באַנדיטען ווערען געזוכט.

* * *

(אַ פּאָגאָטאָוויע האָט נעכטען ערטיילט ערשטע הילף די פערוואונדעטע אין פערשידענע געשלעגען: דעם 29-יאָהריגען פעליקס סקאָוראָנסקי (קושע-מניעווסקאַ 16).

דעם 29-יאָהריגען פראַנציַשעק באַראַנאָוסקי.

קאַזשימיעזש זשיעלעווסקין (נאַטאַליאַ 7).

מיט די כוליגאַנעס האָט זיך פעראינטערעסירט פּאָליציי.

בעצאַהלט דעם קורס

מיט אַ מעסער אין קאָפּ אַריין

(אַ) אַ שיכורער יונגער פערשוין האָט זיך נעכ-טען אַריינגעזעצט אין אַ טאַקסובקע און זיך געהייסען אַרומפיהרען איבער דער שטאָט.

דער שאָפער אַנדזשעי פּאַלאַנטשיק (פון קאָפּ-ליטשנאַ 22) האָט נאָכגעגעבען דעם שיכור און איהם אַרומגעפיהרט איבער דער שטאָט.

אַז דער „זייגער" האָט אויסגעשלאָגען אַ סך געלד, האָט זיך דער שאָפער געהייסן בעצאַהלען פאַר'ן קורס.

אַנשטאָט צו בעצאָהלען האָט דער פּאַסאַזשיר אָבער אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער און אַריינגעהאַקט איהם ביז די העלפט דעם שאָפער אין קאָפּ אַריין.

דער שאָפער האָט געמאַכט אַ געוואַלד, און מ'-האָט דעם פערשוין, וועלכער הייסט פעליקס קאַוואַ (אָהן אַ בעשטענדיגען וואוין אָרט)) אַרעסטירט און אַריינגעזעצט אין טורמע.

דעם שווער-פערוואונדעטען שאָפער האָט פּאַ-גאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

קאָנסום שיקט אַרויס פּעקלעך קיין סאָוויעט-רוסלאַנד

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאָנ-סום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ראַקישעווסקער 54, צופאַהר מיט טראַמוואַיען 10.און 6 איז פאַקטיש די איינ-ציגע פּאָפּולערע האַנדעלס - קוועלע.

די האַנדעלס איניציאַטיוו פון דער דירעקציע „קאָנ-סום" ערוואָרבען אַלס מעהר אַנערקענונג. אַלס בעווייזט דיינט די קאָלאָסאַלע פעראינטערעסירונג, וואָס עס האָט די קאָנ-צעסיע פון אַרויסשיקען פּאָסט-פּאַקעטען קיין סאָוויעט-רוסלאַנד — ז.ס.ס.ר.

דער „קאָנסום" עמפּפעהלט אויך רעשטלעך, בראַק און סעקונדע פון די ווידזעווער אויסאַרבייטונגען ווי אויך די בעקאַנטע מיט זייער גוטסקייט סחורות - מאַרקע אַ. ק. וואָס ווערט פערקויפט צו פאַבריקס - פּרייזען. די גרויסע פּרעקווענץ קויפענדע איז דער בעסטער בעווייז, אַז דער „קאָנסום" איז די איינציגע ביליגסטע איינקויפס-קוועלע אין לאָדז.

גוט מאָרגען!

פערזאָרגט אויפ'ן ווינטער

אַ טייער שטעטעל, לאָדז — האָט די טעג גע-זאָגט אַ לאָדזער יוד.

איז דאָ פּרנסה, איז אידאי גוט, אלא נישט, טאָמער געהט עס מיט דער פּוטער אַראָפּ, איז אויך קיין בייז נישט. גיט מען זיך אויך אַן-עצה. נישט קשה, לאָדזער „פילאַנטראָפּען", זאָלען גע-זונד און שטאַרק זיין — זאָרגען שוין פאַר די דליתים.

פאַר פּסח, מאַכט מען פּסח-אַקציעס, מ'גיט שמאַלץ, מצות, אייער, מרור, חרוסת א. אַנדערע פּסח-אַרטיקלען. פערגעגיסטרירט מען זיך, שטעהט מען אַ פינף ,זעקס, זיבען טעג אין דער רייה, און דערנאָך... פערזעצט מען דעם חנוכה-לייכטער, און מ'מאַכט ב"ה פּסח.

פאַר סוכות, מאַכט מען סוכות-אַקציעס, מ'מאַכט „אגודנע" סוכות, עולם קומט קוקען אויף דעם „ספּעקטאַקעל", און גאָכ'ן ערשטען קידוש, בלייבט דער ביסען שטעקען אין האַלז.

דאַרף מען בעקליידען די קינדער, איז אויך נישט קיין אומגליק. פערגעגיסטרירט מען זיך אויף אַ בעקליידונג, מ'פערשרייבט זיך וואו מ'דאַרף, געהט מען נעמען די מאָס, געהען די קינדער מיט דער מאָס איבער'ן ווינטער — און אַ קאָפּ אַנ'עול פון קאָפּ !..

קומט דער ווינטער, ס'איז נישטאָ קיין ברע-קעל קויהל אין שטוב. קיין לעפּעל וואַרעמס, נישט קיין העמד אויפ'ן לייב, איז אויך נישט קיין בייז. אונזערע פילאַנטראָפּען זאָרגען שוין פאַר מיר, ס'געהט אַ ווינטער-אַקציע מיט'ן קנאַק, מ'וועט מיך אי"ה בעזאָרגען מיט קויהלען, מיט אַ וואַרעמען קרופּניק מיט שיך און זאָקען, מיט כל-טוב.

נו, וואָס פעהלט מיר ? וואָס אַרט מיך, אַז איך בין אַ דלית ? איז דאָ פּרנסה, איז מה טוב, אלא נישט, טאָמער געהט עס מיט דער פּוטער אַראָפּ, איז אויך נישט קיין בייז, אונזערע לאָדזער „פילאַנטראָפּען" זאָרגען שוין פאַר מיר

איך בין שוין מיט מזל פערזאָרגט אויפ'ן ווינטער... ס'וועט מיר שוין גאָרנישט פעהלען.

לעבען זאָל אונזער שטעטעל, לאָדז !..

אַב—נעק

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" — ציגעל-גאַס 27, טעל. 112-25 דיר. ד. צעלמייסטער

מ. ווינדער פּרעזענטירט פאַר'ן לאָדזער טעאַטער-עולם אַמעריקאַס גרעסטע וועלט-סטאַרן

לוסי און מישא גערמאַן

מיט זייער ספּעציעל געקליבענעם אַנסאַמבל — היינט מאָנטאָג, 9 אָוונט

רחל'ס קינדער

אין 3 אַקטען, 6 בילדער פון זיגלער, שטיינבערג. מוזיק פון האַרי סקעל. טעכנישער לייטער: בעני עפּשטיין. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.

ה. אַכערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

51

וואָס וועל איך טון ?.. איך האָב פאַליאַ'ן שטאַרק ליב געהאַט אויך ביז דאַן, און איצט, ווען ס'האָט זיך נאָך דאָס געמאַכט, האָט זיך מיין ליבשאַפט צו איהר נאָך מעהר צוברענט און האָט מיר געבראַטען ווי אַ העליש פייער.

אַ חוץ מיין בענקשאַפט צו איהר האָב איך זיך געפיהלט שולדיג פאַר איהר. ווי אַזוי האָב איך זי אַפּגעלאָזט פון מיר אין אַזאַ מאָמענט פון סכנה ? ווי אַזוי האָב איך זיך געקענט אליין ראַטעווען און אַנטלויפען און זי איבערלאָזען אויף גאָט'ס בעראַט? דער געוויסען מיינער האָט מיך געפּלאָגט, אָבער וואָס זאָל איך טון? כ'האָב אַלץ געהאָפט, אַז פאַליאַ וועט סוף-כל-סוף זיך אָפּזוכען און זי וועט מיר אַלעס פערגעבען.

אַזוי איז אַוועקגעגאַנגען אַ וואָך, צוויי, דריי און אַ חודש און פון פאַליאַ'ן האָב איך נאָך אַלץ נישט געהערט. איך האָב זי דאַן אַרומגעזוכט, וואו נאָר ס'האָט זיך געקענט לייגען אויפ'ן שכל, אַז מען קען זי דאָרט געפינען, אָבער ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אומזיסט מיין מיה.

כ'האָב פאַליאַ'ן נישט געקענט געפינען. דער-וויל בין איך דאָך אַ לעבעדיגער מענש און כ'האָב בעדאַרפט לעבען — האָב איך צו ביסלעך אויפגע-געסען דאָס ביסעל געלד, וואָס איך האָב מיט זיך גע-בראַכט, פאַליאַ האָט פאַר'ן אַנטלויפען מיט מיר פערנומען אַביסעל געלד ביי איהר פאָטער און דאָס געלד איז געווען ביי מיר. און ווען איך בין שוין געבליבען אָהן אַ גראָשען ביי דער נשמה, בין איך אַרומגעגאַנגען איבער די ניו-יאָרקער גאַסען זו-כען וואו מען פערדינט עפּעס צום לעבען, און איך האָב זיך אויך גאָר נישט אָפּגעשטעלט וואָס צו טון, אַבי צו פערדינען עפּעס. כ'האָב דאָ קיינעם נישט געהאַט און האָב געוואוינט ביי פרעמדע מענשען.

כ'האָב זיך געמוטשעט ערגער פון די יודען אין מצרים. איך האָב איבערגעטאָן כל עבודות פרך. און דאָס שלימזל מיינער איז מיר נאָכגעגאַנגען יעדען שפּאַן און האָט מיך נישט געלאָזט דעם קאָפּ אויפהויבען.

איך בין אַרומגעגאַנגען מיט אַזאַ צוברָאָכען האַרץ'ן אין יענע טעג, אַז ווען דער מלאך המות זאָל צו מיר געקומען און געוועלט ביי מיר צונעמען דאָס לעבען, — וואָלט איך אויף איהם נישט געווען געהאַט קיין פאַראיבעל. אַזוי פער-צווייפעלט בין איך געווען, אַזוי דערשלאָגען.

אַ פונק פון האָפנונג האָט נאָך אָבער געטליעט אין מיין האַרץ, אַז איך וועל עפּעס געוואויר ווערען פון פאַליאַ'ן. ס'וואָלט מיך שוין נישט געווען געאַרט ווען איך וועל געוואויר אַז פאַליאַ איז צוריק אין דער היים, און פון מיר וויל זי מעהר נישט וויסען, אָדער זי איז אין אַמעריקא און זי וויל שוין פון מיר מעהר נישט הערען — אַלעס וואָלט איך שוין געווען אָנגענומען פאַר ליב, אַבי נאָר איך זאָל געווען וויסען, אַז פאַליאַ לעבט — און אַז ס'האָט איהר יענע שרעקליכע נאַכט ביי דער גרעניץ גאָרנישט געשאַדט — אָבער אין קול אין עונה, כ'האָב גאָרנישט געקאָנט דערגעהן...

דאַ איז אָנגעקומען די שרעקליכע מהומה אויף דער וועלט, די גרויסע בלוטיגע מלחמה. און אויב איך האָב זיך נאָך אַרומגעטראָגען אַמאָל מיט'ן געדאַנק און מיט דער האָפנונג, אַיינמאָל אַמאָל צוריקצופאָהרען קיין וואַרשאָ און געוואויר ווערען וואָס ס'איז געוואָרען מיט פאַליאַן, האָט שוין איצט וועגען דעם אויך קיין רייד נישט געקענט זיין. קיין שיפען זענען שוין נישט געגאַנגען און קיין געלד אויף הוצאות האָב איך אויך נאָך נישט געהאַט — בין איך אַזוי געבליבען דאָ און האָב נישט-ווילענדיג געלעבט...

ווי עס איז אַלעמען בעקאַנט, זענען אין דער מלחמה-צייט אַ סך קבצנים דערהויבען געוואָרען און זענען געוואָרען „אַלרייטניקעס" און ס'איז נישט געווען קיין זעלטענהייט צו זעהן, די איינע וואָס האָט ערשט נעכטען נישט געהאַט צו עסען, זאָל היינט שוין זיין אַ האַלבער אָדער טאַקע אַ גאַנצער עושר. אָבער איך — נתן — בין דאַנקען גאָט אַפילו אין מלחמה - צייט אַלץ געבליבען דער זעלבער אָרימאַן, דער זעלבער קבצן. פאַרוואָס, ווייס איך נישט .מסתם איז מיר דאָס שוין אַזוי בעשערט פון הימעל. אָבער איין זאַך האָב איך יאָ בעוויזען יענע יאָהרען — כ'האָב זיך דערשלאָגען צו אַ פרנסה, ביי וועלכער כ'האָב זיך שוין געהאַלטען דורך אַ סך יאָהרען. אַזוי, פלעג איך, ביז דאַן, אַלעמאָל זיך נעמען צו אַנ'אַנדער מלאכה — ביז איך האָב זיך צוגעשלאָגען צו אָט דער בעשטענדי-דיגער מלאכה — און ווען עס זאָל עפּעס נישט געווען פאַסירען מיט מיר, וואָלט איך נאָך אפשר עד היום געווען זיך געהאַלטען אויף דער זעלבער שטעל.

און אָט וועט איהר הערען וואָס ס'איז געשעהן.

אין יענע יאָהרען פלעג איך לייענען אַ גע-וויסע יודישע צייטונג, וואָס פלעגט יעדען אַמאָל מערסטען אָפּגעבען מיט כלי-קודש'דיגע זאַכען. איז אָט לייען איך דאָרט איינמאָל אַנ'אַנאָנס, אַז אין אַ געוויסער שוהל בעדאַרף מען האָבען אַנ'אַרויסהעלפער צו אַ שמש. דאָס איז געווען אַ רייכע שוהל און דער שמש פון דער דאָרטיגער שוהל האָט בעצאָהלט אַ היפשע פּאָר טויזענד פאַר דער חזקה אויף שמשות -- איז אָט יענער שמש, וואָס האָט אַגב אורחא געמאַכט זעהר אַ שעהן לעבען פון שמשות האָט בעדאַרפט האָבען אַנ'אַרויסהעלפער — און ער טאַקע האָט עס אַריינגעשטעלט דעם אַנאָנס אין יענער צייטונג.

איך האָב זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם אַנאָנס, און האָב מיר געטראַכט, איך וועל צופאָהרען און כ'וועל הערען, וואָס מען צאָהלט דערפאַר.

לויט ווי ס'איז געווען געשריבען אין יענעם אַנאָנס האָב איך פערשטאַנען, אַז ס'איז מעגליך אַז גראַד מיך זאָל מען צונעמען אויף דער שטעל. ער האָט פערלאַנגט „אַ רעליגיעזען מאַן, זאָל נישט זיין קיין עם-הארץ". נו, טראַכט איך ביי זיך, קיין עם הארץ בין איך נישט... און רעליגיעז בין איך אויך ,וועט נישט שאַדען זיך צו מעלדען אויף דעם אָנגעגעבענעם אַדרעס.

(פאָרטזעצונג קומט)

שוידערליכער זעלבסטמאָרד אויף דער אַלט-שטאָט

צוגעגרייט אַ פּדיון-הבן פֿאַר זיין ביי-געבוירענעם זוהן, זיך איינגעהילט אין אַ טלית און אויפֿגעהאַנגען

אין דער געגענד פֿון דער אַלט-שטאָט האָט זיך נעכטן אָפּגעשפּילט א שוידער־ליכע טראַגעדיע וואָס האָט אויפֿגעטרייסעלט די גאַנצע אומגעגענד. אויף וואָלבאָרסקאַ 3 האָט זיך א געוויסער צייט געוואוינט א געוויסער דוד רונדאַ, אַ היטעל-מאַכער 32 יאָהר אַלט.

רונדאַ, וועלכער איז פֿון פּאַדעמביץ, האָט ערשט מיט אַ יאָהר צוריק חתונה געהאַט. זייט דאַן איז געוואָרען זעלבסטשטענדיג און אָנגעהויבען צו אַרבייטען אויף אייגענעם חשבון, צו דעם צוועק האָט ער זיך אָנגעבאָרגט א געוויסע סומע געלד פֿאַר וועלכער ער האָט געקויפֿט סחורה און אָנגעהויבען צו אַרבייטען.

די געשעפֿטען זענען איהם אָבער, זעהט אויס נישט אַוועק גוט. עס האָט אונטערגערוקט דער טער־מין ווען רונדאַ האָט געמוזט צוריקגעבען דאָס געלד, וואָס ער האָט זיך געבאָרגט, ער איז אָבער שוין געווען אין זיינע געשעפֿטען אַזוי פֿאַרדרעהט, אַז ער האָט שוין נישט געהאַט וואָס אָפּצוגעבען.

דער דאָזיגער פֿאַקט האָט אויף רונדאַן געהאַט אַ פֿאַטאַלע ווירקונג. ער האָט זיך שטאַרק גענומען צום האַרצן און ער איז כסדר אַרומגעגאַנגען פֿאַרטרויערט.

מיט 4 וואָכען צוריק איז ביי רונדאַ געבוירען געוואָרען אַ יונגעלע. אָבער אויך דער דאָזיגער פֿאַקט האָט איהם נישט אַרויסגעריסען פֿון זיין מרה-שחורה.

נעכטען, זונטאָג, האָט געזאָלט פֿאָרקומען דער פּדיון-הבן פֿון רונדאס ניי-געבוירען קינד. שבת איז ער אַוועק אין שוהל, וואו ער האָט איינגע־לאַדענט זיינע בעקאַנטע פֿריינד אויף דער דאָ־זיגער פֿייערליכקייט. אויך פֿון זיין געבורטס-שטאָט, פּאַדעמביץ האָט ער איינגעלאַדענט זיינע קרובים צו קומען אויף דער שמחה. ער האָט געמאַכט אַלע פֿאָרבריידיטונגען און קיינער האָט נישט חושד גע־ווען אַז רונדאַ טראָגט זיך אַרום מיט גאָר אַנדערע געדאַנקען.

נעכטען אַרום 8 אַ זייגער אינדערפֿריה האָט רונדאַ אוועקגעשיקט זיין פֿרוי אין גאַס טפּעס צו ערלעדיגען. אין אַ געוויסער צייט אַרום איז געקומען א מילך-ייד, וואָס פֿלעגט יעדען טאָג ברענגען מילך. ווען ער האָט געקלאַפּט און קיינער האָט איהם נישט געעפֿענט, איז ער געוואָרען אומ־רוהיג, ער האָט גערופֿן דעם סטרוזש און נאָכ־מען האָט געעפֿענט די טיר האָט זיך ענטפּלעקט א מוראַדיג בילד: איינגעהילט איינגאַנצען אין א טלית האָט רונדאַ געהאַנגען אויף אַ האָק.

אינצווישען איז צוריקגעקומען פֿון דער שטאָט רונדאַ'ס פֿרוי, ביים אָנבליק פֿון מוראַדיגען בילד, האָט די אומגליקליכע פֿרוי פֿאַר גרויס צער בע־קומען א בלוט-שטורץ, און מען האָט זי, אין א שווערען צושטאַנד געמוזט איבערפֿיהרען אין שפּיטאָל.

נעכטען אין די שפּעטע אָוונד-שעה'ן איז אויך פֿאָרגעקומען די לויה פֿון דוד רונדי.

די לויה איז איינגעאָרדענט געוואָרען דורך „חסד של אמת" און עס האָבען זיך אין איהר בעטייליגט הונדערטער מענשען פֿון דער גאַנצער געגענד.

דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזט דריי בריף, איינעם צו דער פּראָקוראַטור, אין וועלכען ער בעט קיינעם נישט צו בעשולדיגען אין זיין טויט.

נעכטען איז אויך אין דעם וואוינונג פֿון רבי פֿאָרגעקומען דער פּדיון-הבן פֿון דעם 4-וואָכענט־ליכען קינד וואָס דוד רונדי האָט פֿאַריתומט

ראַבינאַט בעשליסט זיך ניט אקעגענצושטעלן די בעמיהונגען פֿון די שוחטים צוריק איבערצונעהמען די שחיטה

איז די וואוינונגען פֿון רבנים וועלען נישט פֿאָרקומען קיין שום אויפֿנאַהמען

אונטערן פֿאָרזיץ פֿון פּרעזעס מינצבערג איז פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון גאַנצען ראַבינאַט. עס איז בעטראַכט געוואָרען די שחיטה-פֿראַגע. צוליב דעם, וואָס עס איז דורך דער אגודת הרבנים נישט אויפֿגעקלערט געוואָרען די פֿראַגע פֿון ניקור פֿון די אונטערשטע טיילען פֿון די בהמות, איז קיין בעשלוס וועגען דער שחיטה פֿראַגע נאָך נישט אָנגענומען געוואָרען.

עס איז אויך בעטראַכט געוואָרען די בעמי־הונגען פֿון די שוחטים, וואָס פֿאַרלאַנגען, אַז אין שייכות מיט דעם נייעם שחיטה-געזעץ זאָל, פֿון 1-טען יאַנואַר פֿון קומענדיגען יאָהר די שחיטה צוריק איבערגעגעבען ווערען אין זייער האַנד אריין. עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אויב די שוחטים וועלען זיך וועגען דעם בעמיהען זאָל זיך דער ראַבינאַט נישט אַקעגענשטעלען דאָס די שחיטה זאָל צוריק איבערגעהען אין די הענד פֿון די שוחטים.

דאַן איז בעטראַכט געוואָרען דער ענין פֿון חופּות אין די וואוינונגען פֿון די רבנים. עס איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז עס האָט זיך לעצטענס שטאַרק פֿאַרשפּרייט דער מנהג פֿון איינאָרדנען מאַהלצייטען אין די וואוינונגען פֿון די רבנים, און דאָס בעהמט נישט נאָר אַוועק די פּרנסות ביי אַ סך משפּחות, ווי קעלנערס, מוזיקער א. אַ. וו. נאָר עס ברענגט אויך שאָדען דעם אָנזעהן פֿון די רבנים.

דער ראַבינאַט האָט דעריבער פֿאַרפֿליכטעט אַלע זיינע מיטגלידער נישט איינצואָרדענען מעהר ביי זיך אין וואוינונגען קיין שום מאַהלצייטען. אין דער וואוינונג פֿון די רבנים קען געשטעלט ווערען בלויז די חופּה און עס טאָרען דעריבער נישט איינגע־אָרדענט ווערען קיין שום אויפֿנאַהמע.

פֿרייטאָג הויבט זיך אָן דרוקען
א נייער סענסאַציאָנעלער
ראָמאַן

באַלפֿור-פֿייערונג אין „אהל-יעקב"

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 18-טען היסטאָ־רישען געדענק-טאָג נאָכ'ן ערשיינען פֿון דער באַלפֿור-דעקלאַראַציע איז דעם פֿערגאַנגענעם שבת פֿריה איינגעאָרדענט געוואָרען אַ ספּעציעלע פֿיי־ערונג אין דער שוהל „אהל-יעקב", וועלכע האָט שוין אַ טראַדיציע צו זיין די ערשטע ביי אַלע נאַציאָנאַלע פֿייערונגען.

אין דער שוהל איז געקומען אַ גרויסער עולם, עס זענען אָנוועזענד געווען די מיטגלידער פֿון ציוניסטישען קאָמיטעט און דער ועד פֿון „אהל-יעקב".

די פֿייערונג האָט זיך אָנגעהויבען נאָך קריאת-התורה מיט אַ ספּעציעלער תּפֿלה.

צוערשט איז אָפּגעריכט געוואָרען דורכ'ן חזן ה' טאָפּעל מיט'ן כאָר אַן הזכרה נאָך די גע־פֿאַלענע קדושים אין ארץ-ישראל בעת די לעצטע געשעהענישען און נאָך דעם פֿערשטאָרבענעם לאָרד באַלפֿור. דערויף האָט אַ רעדע מעניני-דיומא דער פֿאָרזיצענדער פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַני־זאַציע, ה' ד"ר ראָזענבלאַט.

מיר לעבען איצט אין דער תּקופֿה פֿון פֿאַר־ווירקליכען דעם גרויסען חלום פֿון ד"ר הערצל — הויבט אָן דער רעדנער. די באַלפֿור-דעקלאַראַציע איז דער פֿעלקער-רעכטליכער דאָקומענט, וועלכער האָט פֿאָרמעל בעשטעטיגט די רעכט פֿון יודישען פֿאָלק אויף ארץ-ישראל. מיר האָבען אין ארץ-ישראל זעהר פֿיל אויפֿגעטון, אָבער מיר האָבען נישט אויסגענוצט אַלע מעגליכקייטען, וועלכע די באַלפֿור-דעקלאַראַציע האָט אונז געגעבען. דער וועג פֿון אַ פֿאָלק, וואָס לעבט אויף נאָך אַ צוויי־טויזענד־יעהריגען גלות און קעהרט זיך אום צוריק אין זיין לאַנד, איז אַ שווערער און פֿאָדערט גרויסע קרבנות. דאָס יודישע פֿאָלק מוז זיין חוב ערפֿילען און דאַמאָלס וועט די באַלפֿור-דעקלאַראַציע פֿער־ווירקליכט ווערען און די יודישע נאַציאָנאַלע היים אין ארץ-ישראל וועט אויפֿגעבויט ווערען.

דערויף זינגט דער כאָר „הללויה" און די פֿייערונג ענדיגט זיך מיט'ן געזאַנג פֿון „התקוה" דורכ'ן חזן מיט'ן כאָר.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאַג, דעם 2-טען נאָוועמבער

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות 7.35 מוזיק (פּליטען), 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 פּוי־לישע מוזיק, 12.50 ידיעות, 1.00 קאָנצערט פֿון פּוילישע מוזיק (פּליטען), 2.57 לאָדזער בערזע, 3.00 ווירטשאַפֿט־ליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע קאָנצערט, 3.40 שמועס מיט קינדער, 3.55 מוזיק פֿאַר קינדער, 4.05 פּליטען, 4.15 „שמועס מיטן טויט" — אָראַטאָריום, 5.15 רעפּערטאַזש, 5.30 פּליטען, 6.00 אַקטועלער שמועס, 6.10 ספּאָרט, 6.20 קאָנצערט פֿון אַ פּויזנער כאָר, 6.45 פֿעליעטאָן פֿון רעד. יאַן וואָיטיכסקי, 7.00 דריטער אַקט פֿון „ווערטעליע", 8.00 זעלבערישע אודיציע, 8.30 לידער, 8.50 אָוונט־ידיעות, 9.00 אַקטועלער שמועס, 9.05 רעליגיעזע מוזיק (פּליטען), 9.55 פֿאָרטעפּיאַן - קאָנצערט, 10.25 טראַנס־מיסיע פֿון וואַרשעווער קאָנסערוואַטאָריום.

ביליגער רעקלאַמע - חודש!
דער בעקאַנטער
קונסט-פֿאָטאָגראַפֿישער אַטעליער
„POLONJA"
איצט: נאַטאַרמאַן / 31 גדאַנסקאַ 31
מאַכט בעקאַנט דעם נ' פּובליקום, אַז די פּרייזען פֿון
אַלער אַרט פֿאָטאָגראַפֿיעס
זענען בעדייטענד פֿערקלענערט געוואָרען.
ס'וועלען אויסגעפֿיהרט אַלערליי פֿאָטאָ-אַרבייטען ווי אויך אין אָובעזפּיעטשאַלניע און צו טעאַטריקולעס
ספּעציעלער סאַלאָן פֿון גרויסע פֿאָרטרעטען צו שפּאָט ביליגע פּרייזען. — נוצט אויס די געלעגענהייט!
פּינקטליכע און רעעלע אויספֿיהרונג!

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט.-געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען פֿון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פֿאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע שטערונגען פֿון פּסיכאָ - אַנאַליזע
נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פֿון 9—12.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע-בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פֿון 9—1 פֿאַרמיטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פֿון ציינער און יאַסלעס
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פֿאָלג. טעג!
פּרעכטיגע סאַלאָן-קאָמעדיע — פּוילישע פּראָדוקציע א. ז.
„ליבנאַר מיך"
אין די הויפּט-ראָלען: Lidja Wysocka
K. Stępowski, M. Znicz,
Sielański i inni
אויסער'ן פּראָגראַם???
אָנהויב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער ביי טאָג.

ספּאָרט-בעוועגונג

ליגע-מעטשעס אין לאַנד

ווישלאַ — לעגיאַ 3:1
פּאָגאָן — וואַרשאַוויאַנקאַ 0:2
וואַרטאַ — רוך 0:2
דאָמב — ל. ק. ס. 1:3
גאַרבאַרניאַ — שלאָנסק 0:3.

גאַרבאַרניאַ האָט געוואונען דורך אַ וואָלקאָווער, ווייל שלאָנסק האָט זיך נישט געשטעלט צום קאַמף. די טאַבעלע זעהט איצט אויס פֿאַר אויף פֿאָלגענדען אופֿן: רוך, ווישלאַ, וואַרטאַ, גאַרבאַרניאַ, וואַרשאַוויאַנקאַ, פּאָגאָן, ל. ק. ס., דאָמב, שלאָנסק, לעגיאַ. שלאָנסק און לעגיאַ פֿאַלען אַרויס פֿון דער ליגע.

באָקס אין וואַרשאַ

מכבי — פּאָלאָניאַ 0:16 (וואָלקאָווער) אין רינג אין דער חשוואַטאַ געוואונען 2:8.

מעטשעס וועגען אריינגעהן אין דער ליגע

קראַקאָוויאַ — בריגאַדאַ 1:4
א. ק. ס. — שמיגלי 3:5

אזוי אַרום זעהען אַריין אין דער ליגע קראַקאָוויאַ און א. ק. ס. דאָס דריטע אָרט האָט בעקומען דער ווילנער שמיגלי און דאָס פֿירטע אָרט די טשענס. טאָמאַשאָווער בריגאַדע.

מעטשעס וועגען „א"-קלאַס אין לאָדז

אוניאָן-טורינג — ל. ק. ס. 1:6
ל. ט. ס. ג. — ווימאַ 0:0
ס. ק. ס. — ווידזעוו 1:2
וו. ק. ס. — פּ. ט. צ. 1:1
סאָקאָל (פּאַב.) — בוזשאַ 0:1

דער רושם איז די לאָדזשער ספּאָרט-קרייזען צוליב'ן טויט פֿון ד"ר מיכאַלאָוויטש

דער טויט פֿון בעקאַנטען ספּאָרט פֿיהרער און גרינדער פֿון די אַרבייטער ספּאָרט-בעוועגונג אין פּוילען ד"ר מיכאַלאָוויטש האָט אין די היגע ספּאָרט-קרייזען געמאַכט א שטאַרקען איינדרוק.

גלייך נאָכ'ן אָנקומען די ידיעה, איז דורכ'ן לאָדזער ראַיאָן-קאָמיטעט פֿון די אַרבייטער ספּאָרט־קלובען (ל. ר. ס. ק. א.) צונויפֿגערופֿען געוואָרען א טרויער זיצונג וואו עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען א חודש פֿון טרויער צווישען די אַרבייטער-ספּאָרטלער. עס זענען באַלד אַרויסגעגעבען געוואָרען קלעפּסידרעס אין שטאָט און אַלע לאָדזער קלובען האָבען זיך בעטייליגט אין דער לויה, וועלכע איז נעכטען פֿאָרגעקומען אין וואַרשע.

די דעלעגאַציעס פֿון לאָדז אויף דער לויה זענען בעשטאַנען פֿון לאָדזער פֿוסבאַל-פֿערבאַנד (ל.א.ז.פּ.נ.) — קאַרבאַוויאַק און קאַטשמירטשאַק א.ק.ר. פֿון פּ.פּ.ס. — שעוטשיק. ר.ס.ק.א. — זאַטקע, דוביאַק און בענקע, ספּאָרט-קלוב „טור" — יאַנסקי, קאַטשמאַרעק און זשוראַלאַיי, „טייפֿון" — ליטוואַק און בלומשטיין, „ווידזעוו" — קאַטשמאַרעק, „שטערן" — שטראַסבערג, „מאָרגענשטערן" — פֿרידמאַן.

אומזיסטער באָקס-קורס פֿאַר אָנפֿענגער אָרגאַניזירט „טייפֿון"

די באָקס-סעקציע ביי „טייפֿון" האָט איצט אין שייכות מיט'ן אָנקומענדען ווינטער-סעזאָן אויסגע־ברייטערט איהר טעטיגקייט. די טרענירונגען פֿון די פּויסטלער קומען פֿאָר סיסטעמאַטיש צוויי מאָל אין דער וואָך.

בכדי צו פּאָפּולאַריזירען דעם באָקס-ספּאָרט צווישען די ברייטסטע קרייזען פֿון דער ספּאָרט-יוגענד אָרגאַניזירט איצט די ספּאָרט-סעקציע ביי „טייפֿון" אַ 6 וואָכענדיגען קורס פֿאַר אָנפֿענגער.

דער קורס איז אינגאַנצען א בחנם'דיגער און ער איז צוטריטליך פֿאַר יעדען. מיט'ן קורס וועט אָנפֿיהרען א קוואַליפֿיצירטער אינסטרוקטאָר.

איינשרייבען אויפֿ'ן קורס קאָן מען זיך יעדען אָוונט אין סעקרעטאַריאַט פֿון „טייפֿון", וואָל־טשאַנסקאַ 38.

ח

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98
נעמט אָן פֿון 8—1 און פֿון 5—9 אָוונט
זונטאָג פֿון 9 פֿריה ביז 12.30 מיטאָג
פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט-קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פֿון 8—11 נאָכמ. און פֿון 6—8 אָוונד

גערינג'ס אטאקע געגעז ענגלאנד

(ענדע פון 4. זייט)

פיהלט דייטשלאנד, אז מצד ענגלאנד וועט קומען דער שטארקסטער ווידערשטאנד אין דער פראגע פון צוריקגעבען איהר די קאלאניעס, בעת פראנקרייך וואלט גארנישט געיועז אזוי דאגעגען צוריקצוגעבען די דייטשע קאלאניעס, וואס זי האט בעקומען דורכ'ן ווערסיילער טראקטאט, אפשר האט גערינג געמיינט, אז ענגלאנד וועט לייכטער נאכגעבען יוען מען וועט געגען איהר ברוטאל ארויסטרעטען, פונקט אזוי ווי איטאליען האט געמאכט אין אביסיניען. גערינג האט אויך דורך זיין רעדע בעוויזען, אז איטאליען, יואס איהרע ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען דערגעהנטע רען זיך אלס לעהר צום שטאנד פון דער פערצוויי־ פעלטער דייטשער ווירטשאפטליכער לאגע, ליגט איהם באהעבט צום הארץ. מען איז אויך אין בערלין געוואורען לעבהאפט אויפמערקזאם דערויף, יואס גערינג, וועלכער האט צווישען די פיהרער פון דער רויטער ארמעע אייניגע פריינד, האט זיך אין זיין רעדע געהיטען צו מאכען געגען ראטען פערבאנד אפילו די קלענסטע אטאקע, ווייל ווירטשאפטליך גע זעהען, נויטיגט זיך דייטשלאנד אין רוסלאנד, יואס האט אלע רויה־שטאפען.

בכלל גענומען האבען די אינטערנאציאנאלע קרייזען אין בערלין אויסגעטייטשט גערינגס רעדע נישט נאר אלס בעוויז, אז דייטשלאנד איז איצט מעהר ווי פריהער ענטשלאסען צו געהען אויף דעם וועג פון ווירטשאפטליכער אויטארקיע, נאר אויך צו געהען אויפ'ן יועג פון יענער דיפלאמאטיע, וואס איז געבוירען געוואורען בעת די געשפרעכען צווישען טשאמבא און נוראט, און יואס אין איצטיגען מאמענט איז זי געריכטעט צו טיילען אייראפע אין צווייי בלאקס, צווישען וועלכע עס קען דערווייל נישט קומען צו קיין שום הסכם.

Dr.med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
6. שערפליעז 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכם.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

שטורמישער ערפאלג פון מאטקע פון סלאבאדקע אין פילהארמאניע

שוין גאנץ לאנג ווי אנ'אפערעטע זאל האבען אזא אויסער געוועהנליכען ערפאלג ווי עס האט „מאטקע פון סלאבאד־קע", וואס ווערט געשפילט אין יודישען טעאטער „פיל־הארמאניע" דורך דער ווילנער אפערעטען־טרופע. און עס איז נישט קיין וואונדער, ווייל די דאזיגע אפערעטע פער־מאגט אין זיך אלץ, וואס אנ'אפערעטע פון אייראפעאישען שניט דארף האבען.

נישט ווייניג העלפט אויך צו צום דערפאלג דאס מייסטער־שפילען פון די ווילנער אקטיארען נחמה, חאש, קאדיש און דעם גוט בעקאנטען אין אונזער שטאט כא־ראקטער - קאמיקער שלמה קוטנער און פרל טאפיעל, וועמענס שפילען רייסט ממש מיט דעם צושויער.

אויסער די רייך - און סגעשמאקטע און מייסטער־האפט געשפילטע אפערעטע „מאטקע פון סלאבאדקע" ווערט געגעבען די לעצטע 3 טאג א רייכע קאנצערט־אפ־טיילונג, וואס איז אנגעפיקעוועט מיט פל־טוב.

היינט 9 אווענד ווידערהאלונג פון דער שטארקסטער אפערעטע „מאטקע פון סלאבאדקע" מיט'ן רייכען קאנ־צערט־טייל, וואס האט ביז איצט געהאט אזא ריזיגען ערפאלג.

גרויסער דערפאלג פון לוסי און מישא גערמאן אין לאדזער „ראזמאיטאשטשי"־טעאטער

שוין זעהר לאנג ווי דאס יודישע טעאטער לעבט איבער א קריזיס און מיסערפאלג!

נאך מיט 3 יאהר צוריק האט זיך לוסי און מישא גערמאן קונה־שם געווען ביים לאדזער טעאטער־עולם, זייער שפילען, זייערע פיעסען האבען שטענדיג דעם קאנ־טאקט מיט דעם עולם.

איצט זענען די אמעריקאנער קינסטלער לוסי און מישא גערמאן געקומען מיט א שפאגעל נייעם שלאגער, „רחל'ס קינדער", וואס איז געשפילט געוואורען אין אמעריקא אויך אין אייראפא מיט דעם גרעסטען דערפאלג.

אויסער לוסי און מישא גערמאן שפילען מיט אין דעם נייעם שלאגער „רחל'ס קינדער" די בעסטע ארטיס־טען פון פוילען.

היינט מאנטאג 9 אווענד און די וויטערדיגע טעג דער רעקארד פון דערפאלג — „רחל'ס קינדער".

אימרע אונגאר קומט קיין לאדז

נאך אנ'ערפאלגרייכען טורנעע איבער פאלעסטינע, פראנקרייך, ענגלאנד, האלאנד, שווייץ און אנדערע לענ־דער פון אייראפא, קומט קיין פוילען דער בערימטער פיאניסט, דער ערשטער לאורעאט פון שאפען־קאנקורס, דער בלינדער אימרע אונגאר.

זיין קאנצערט אין לאדזער פילהארמאניע וועט פאר־קומען דעם 10. נאוועמבער און האט שוין ארויסגערופען אין דער מוזיקאלישער וועלט א גרויס פעראינטערעסירונג.

קלאנג־קינא CAPITOL זאוואדזקא 16
גרויסער ערשטישער פילם א. נ. „ווייב אדער סעקרעטארקע"
אין די הויפט־ראלען: Clark Gable און Jean Harloff
פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.
נעכסטער פראגראם: „BOHATER" מיט Wallace Beery
אונזער דעוויז: די נידריגסטע פרייזען! די בעסטע פילמען!

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א וועש־נייהערין צו דאמען־וועש, ווי אויך צו אנ'אקרענטקאווע מאשין קען זיך מעלדען זאפארט ביי מענעלע, פול־נאצנא 23.

ס'ווערט געזוכט א האנד־נייהער (רין) צו דאמען־בעשטעלט פון זאפארט. צו ערפאהרען ביי מ. גאלינסקי, פיעטריק. 66.

א הענטשקע ־ מאכער, וואס האט נישט קיין מאשין, קען בעקומען ארבייט ביי לעווקאוויטש, פילסודסקיעגא 57, וואוליגונג 55.

ראקאלען

אנ'ארט אויף א פראצאווניע אפ־צוגעבען, גלייכצייטיג צו שלאפען. — 11. ליסטאפאדא 22, ראזענבלום.

פערשידענעס

סוחרים, פאבריקאנטען און אנגע־שטעלטע! בוכהאלטעריע, פיהרען האנדעלס־ביכער אויך מאשין־שרייבען לערנען מיר אויס פראקטיש און גרינדליך. פולשטענ־דיגער קורס — פרייזען צוגענגליך. איינ־שרייבונגען צום צווייטען קורס צגנעל־ניאנא 25, וו. 35. עס ווערט געפיהרט האנדעלס־ביכער פון פערשיר. בראנזשעס.

ביליג צו פערקויפען א 7־ער סוויטער ־ מאשין, סיסטעם גראסער, אין בעסטען צושטאנד. זשעראמסקיעגא 32, וואוליגונג 3.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודישען בריף אין 20 טעג אפילו דעם וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. אלעיע 1־טער מאי 4 בייי ליפשיץ.

בחנם ווערט צונעפאסט אלערליי ילעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויך לענער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער־גלעזער. סאמ־בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

די ביליגסטע קוועלע פון אלערערט
ניי = מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9־11 און פון 6־8 אווענט.
צוריקגעקעהרט

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער־שוועכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכם. און פון 6—9 אוו.

וויכטיג פאר פאבריקאנטען!
און האנדווערקער שויי סונגען.
מאשינען־טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג די מעכאנישע שלאסערייי
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

די מאדערנע
טאנץ = שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קוועל אפיצינע פארטער
אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ־לעהרער
S. RUBINSZTAJN
נעמט אן אנמעלדונגען פאר אנפאנגער טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אוונט.
בעם. פאר אנוואנסירטע שבה און זונטאג, פראקטישע לעקציעס.
ספעציעלע שטונדען פאר לאנג־נעקלייידעטע.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער
ס. רובינשטיין.

וויכטיג פאר אלע!
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, מעמארנאנדומס, חתונה־קארטען, עטיקעטען, מיטען־עטיקעטען, מאס־ביכער, ברוים־עטיקעטען, טריקא־עטיקעטען, שטרויף־באנדעראלען און מוהמארישען.
מיט די מאדערנסטע שריפטען
די שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

לעטשניצע
פאר וועבערישע־קראנקע
מענער ־ שוועכע און הויט־קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
45 פיעטריקאווער
עפענט פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען־דאקטער פון 11־1 און פון 5־7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8.30 אוו.

ווייכטיג פאר ברוך־קראנקע
(רופטורעס) זאוי פון פערקרימונגען פון רוקען־ביי ן (הויקערס), פאראלישע, ביין־שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען־ליידענדע.
פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־באנדאזשען לויט מיין מע־טאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע ־ זענקונג ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב־הייל־באנדא־זשען.
פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.
געגען ביין־שווינדזוכט ספעציעלע אר־טאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפים ספע־ציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי־שטרימפ לויט מאס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל־ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. B.Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב — פון 8 ביז 1 בייטאג

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער ־ שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

לעטשניצע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר נאדעל, ד"ר י. איצימזאן, ד"ר סטופאי, ד"ר ספירא, ד"ר שמיר־געלד נערוועז־קראנקהייטען
און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טע־ראפיע און רענטגען.
אלע ארט אימפונגען (געגען דיפטעריט און אנדערע).

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט ־ קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער ־ שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8־11 און פון 5־9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9־1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע ־ זאל פאר פרויען

אנאנסען ־ פרייז:

פארן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער־שורה אין דר. זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער־שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד־ 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערן וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינ־האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרו־קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס. פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטרא־ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 2?